

Öppen utfrågning om Finanspolitiska
rådets rapport, Svensk finanspolitik
2023

ISSN 1653-0942
ISBN 978-91-7915-063-1
Riksdagstryckeriet, Stockholm 2023

Förord

Den 11 maj 2023 höll finansutskottet en öppen utfrågning i riksdagen om Finanspolitiska rådets rapport Svensk finanspolitik 2023, med Lars Heikensten, Finanspolitiska rådets ordförande, finansminister Elisabeth Svantesson och Håkan Jönsson från Riksrevisionen. I det följande redovisas de uppteckningar som gjordes vid utfrågningen och de bilder som föredragshållarna visade vid sina presentationer.

Program

Datum: Torsdagen den 11 maj 2023
Tid: Kl. 10.00–12.00
Plats: Förstakammarsalen
Deltagare: Lars Heikensten, Finanspolitiska rådets ordförande
Finansminister Elisabeth Svantesson
Håkan Jönsson, enhetschef Riksrevisionen

Program

Finansutskottets ordförande Edward Riedl (M) inleder utfrågningen

10.00

Lars Heikensten, Finanspolitiska rådets ordförande presenterar rapporten

10.15

Håkan Jönsson ger Riksrevisionens syn på rapporten

10.30

Finansminister Elisabeth Svantesson ger regeringens syn på rapporten

10.45–12.00

Frågor från ledamöterna

Finansutskottets vice ordförande Mikael Damberg (S) avslutar utfrågningen

Uppteckningar från den öppna utfrågningen

Ordföranden: Finansutskottets sammanträde är öppnat. Vi har i dag en offentlig utfrågning, så det är också möjligt att följa den via tv och webb. Alla ni här i rummet ska känna er varmt och hjärtligt välkomna, och ni som följer oss via tv och webb ska vara precis lika välkomna!

Första punkten är alltså öppen utfrågning om Finanspolitiska rådets rapport, *Svensk finanspolitik – Finanspolitiska rådets rapport 2023*. Vi har inbjudit Lars Heikensten, Finanspolitiska rådets ordförande, som kommer att presentera rapporten alldeles strax – varmt välkommen! Sedan kommer Håkan Jönsson från Riksrevisionen att ge sin syn på rapporten – varmt välkommen! Avslutningsvis kommer finansminister Elisabeth Svantesson att ge regeringens syn på rapporten. Varmt och hjärtligt välkommen hit!

För er som lyssnar kan jag berätta att Finanspolitiska rådet nu lämnar sin i ordningen, tror jag, 16:e rapport. Där ger man sin syn på regeringens ekonomiska politik, kan man väl säga i all enkelhet. På så sätt får regeringen opposition från duktiga nationalekonomer, och vi kan få till ett bra samtal kring ekonomisk politik, ekonomiska reformer och liknande.

Jag lämnar ord och bild till Lars Heikensten, Finanspolitiska rådets ordförande, som kommer att presentera rapporten.

Lars Heikensten: Tack för att jag får komma hit och prata! Jag tycker att det här är ett bra tillfälle för oss att få ventilera det vi har arbetat med under ett år, och det bör vara ett bra tillfälle för utskottet att stanna upp lite grann i den löpande hanteringen och reflektera över hur politiken har fungerat i olika avseenden.

Jag ska passa på att inledningsvis med en gång säga att vi är en oberoende institution som gör de här bedömningarna på det sätt som vi själva finner lämpligast med hänsyn till de direktiv vi har. Det hindrar dock inte att vi är intresserade av att få synpunkter på ämnesområden och frågeställningar som vi kan jobba med. Jag vill gärna passa på och bjuda in utskottet att höra av sig i olika former, gärna den närmaste månaden eller så, om ni har några tankar. Det nya rådet har sitt första sammanträde i början av juni, och det kan vara bra att vi fångar upp eventuella synpunkter till dess.

Här har jag lagt på en bild som visar huvudbudskapen i rapporten: Ramverket följs, men det finns brister i redovisningen. Finanspolitiken är rimlig om man bedömer den ur ett stabiliseringspolitiskt perspektiv och tar hänsyn till inflationen. Elstöden tycker vi är för stora, och det gäller särskilt stödet till företag. Vi menar att regeringen bör anta en tydligare och klarare roll när det gäller hanteringen av elstöd. Slutligen diskuterar vi finanspolitiken över konjunkturcykel och konstaterar att den förefaller fungera bättre än vad man kanske har föreställt sig.

Jag ska se hur mycket av detta jag hinner gå igenom på en kvart, men jag ska ändå göra ett försök att ta upp det viktigaste.

Låt mig börja med att säga några ord om lägesbeskrivningen, bakgrundsbilden. Det har varit unikt dramatiska förändringar i den ekonomiska bilden under de senaste åren och också i villkoren för politiken, och det är väl något som kan vara bra att påminna sig vid ett sådant här tillfälle. Vi hade en lång period med låga räntor och en uppbyggnad av instabiliteter på olika sätt i det finansiella systemet. Vi fick en pandemi, och efter den släpade vi på ett uppdamt konsumtionsbehov och en politik som i efterskott visade sig vara för expansiv, kan man väl säga. Det tog för lång tid innan räntehöjningarna kom igång. På senare tid har problemen förstärkts av Rysslands invasion i Ukraina, som har drivit upp priserna ytterligare.

Nyckelfrågan i dag ur ett stabiliseringspolitiskt perspektiv är inflationen. Om den kan komma ned rimligt snabbt finns det förutsättningar att stoppa ränteuppgången och också att få till stånd ett stopp, eller vad man ska säga, i den konjunkturförsvagning som vi just nu befinner oss i.

Det är den vanligaste bilden i dag. Man föreställer sig att inflationen ska komma ned mot 2 procent i mitten av nästa år, att det ska vara möjligt att bromsa ränteuppgången under det här året och att vi ska kunna få en försiktig återhämtning under nästa år. Jag tror, och har framfört det som min personliga uppfattning under ett år, att en så smidig anpassning som ligger i de flesta offentliga prognoser är jag personligen tveksam till. Jag har svårt att se att prisstegringarna kommer att minska så dramatiskt som i dessa prognoser utan att det krävs en större nedgång i efterfrågan. Vi får väl se hur det slutligen blir.

Det är hur som helst stora risker i det här scenariot. Det ena handlar om hur snabbt inflationen kan tänkas komma ned, men det är också finansiella instabiliteter i systemet, vilket har manifesterats genom ett par bankfallismang eller åtminstone nära det i Förenta staterna. Det finns även andra svagheter som vi kan återkomma till. Vi vet inte heller hur Rysslands krig kommer att utvecklas.

Innan jag går in på själva bedömningen av finanspolitiken i ett konjunkturrellt perspektiv kan jag väl säga att vi tycker att det finns problem med redovisningen av finanspolitiken i BP 23. Jag lämnar den frågan så länge, för jag gissar att den kommer att komma upp i Riksrevisionens inlägg framöver. Om behovet finns kan vi återkomma efter det.

När det gäller ramverket i stort är det väl rimligt att i ett sådant här sammanhang börja med att notera att Sverige har unikt goda offentliga finanser, något som är en följd av att vi under ett antal år har följt det finanspolitiska ramverket ganska bra. Det har skapat oss den positionen, och vi har en annan handlingsfrihet än vad många andra länder har.

För den period vi granskar här, innevarande år och nästa år, ligger sparatet och skulden väl i linje med de storleksordningar som ramverket stipulerar. Utgiftstaket som andel av bnp är i stort sett oförändrat. Det är en variabel som egentligen är värd att diskutera mer i olika sammanhang än vad kanske regeringen gör, och det nämner vi. Motiven för att välja en viss nivå på utgiftstaket

är intressanta, för det har ju någonting att göra med vart ekonomin är på väg på längre sikt, den offentliga sektorns storlek och den typen av frågeställningar som politiken i hög grad handlar om.

Innan man är färdig med sin värdering av finanspolitiken i stort måste man också göra en bedömning i förhållande till det ekonomiska läget. Detta är som vi alla vet svårare nu än vad det normalt brukar vara, eftersom vi har en hög inflation som i viss utsträckning – i betydande utsträckning i vissa länder – har skapats från utbudssidan i ekonomin. Då drar så att säga penningpolitiken och finanspolitiken åt olika håll, och det blir nödvändigt när man utformar finanspolitiken att också ta hänsyn till det som är normalt i penningpolitiska frågeställningar.

Det är komplicerat att ta ställning till exakt vad man ska räkna in när man värderar finanspolitiken. Om man räknar in de omfattande elstöden och gör en del andra korrigeringar som vi gör för återbetalningar från Vattenfall och liknande är vår bedömning att politiken är något expansiv. Vi menar ändå att den svaga konjunkturen hade kunnat motivera en politik som var ytterligare något expansivare, så att säga. Men vi tycker att politiken är rimlig. Det är liksom inte möjligt att exakt lägga fast vad som är rätt. Det är knappast trovärdigt att med en mer akademisk bakgrund göra detta i den här situationen.

Politiken framstår alltså som rimlig mot bakgrund av att vi har en så pass hög inflation som vi fortfarande har, och det faktum att det eventuellt hade funnits möjlighet att expandera lite mer ger oss å andra sidan möjlighet att agera framöver om inflationen faller och konjunkturen utvecklas på ett sådant sätt att det finns behov av det.

När det gäller elstöden kan vi börja med att konstatera att vi har en viss förståelse för att man ville betala ut ett elstöd. Det var en väldigt stor oro som kretsade kring elpriserna under hösten 2022. Hushållen hade ju, och har fortfarande, väldigt tydliga problem i sin ekonomi som orsakas av den höga inflationen och som man inte kan kompensera sig för fullt ut och på det stigande räntor.

Vi förstår också att den institutionella ramen med Svenska kraftnät och annat är sådan att det var rimligt att använda en viss del av de pengar som Svenska kraftnät hade fått till elstöd till i första hand hushåll. Man bör dock komma ihåg att prisstöd av den här typen är problematiska. De minskar motiven för anpassning och sparande, något som är särskilt viktigt, får man väl säga, på elmarknaden som den ser ut.

Sammantaget sätter vi ingen exakt siffra på hur mycket vi anser att elstödet borde har reducerats, men vår uppfattning är att stöden som helhet betraktat var för omfattande. Det utrymme som vi bedömer fanns för att stimulera ekonomin hade enligt vår uppfattning kunnat användas på ett bättre sätt. Vi nämner som exempel att det kunde ha använts till att höja hjälpen till utsatta hushåll. En del sådant har gjorts, men det torde finnas ännu större behov. Man hade också kunnat göra saker för att förbättra ekonomins tillväxtpotential. Vi nämner skattesänkningar för låginkomsttagare som ett exempel liksom åtgärder som är inriktade på att få arbetsmarknaden att fungera bättre.

Särskilt kritiska är vi till det stöd som gavs till hushållen för november och december 2022. Det hade man egentligen redan täckt in genom tidigare fattade beslut. Priserna har också blivit lägre än befarat. Även stöden till företag är vi särskilt skeptiska till. I en marknadsekonomi bör man normalt kunna förutsätta att företag har reserver för att hantera prisfluktuationer. Vi har i debatten fått en situation där man argumenterar som att överraskande förändringar i prisbilden är någonting som staten ska försäkra för. Det är möjligt att detta delvis hänger ihop med den diskussion vi hade efter coronakrisen, och jag tror att det är väldigt viktigt att se upp med detta. Det naturliga är att detta hanteras av företagen själva och av den finansiella sektorn och banksystemet. Företagen har ju ofta möjligheter att lasta över elkostnadsuppgången på konsumenten, och vi ser också att vinstandelarna i näringslivet har upprätthållits väldigt väl under den här perioden, trots att företagen ännu inte har fått ut något stöd.

Det finns alltså ett antal skäl till att vara mycket skeptisk till stöd till företag, även om det finns särskilt utsatta och väldigt elintensiva branscher där man kanske behöver fundera över olika arrangemang. Kanske ett garantisystem vore en möjlighet. Särskilt bekymmersamt är det om vi har återkommande stöd, eftersom detta gör att systemet vänjer sig vid och räknar med att situationen kommer att avhjälpas även i framtiden, vilket minskar incitamenten både för hushåll och företag att vidta åtgärder för att spara el eller investera i sin egen elproduktion. Vi noterar att stödnivån för hushållssektorn sammantaget har blivit så hög att hushållen betalar ungefär vad de har betalat ett normalår, så hushållen har i genomsnitt fått hela elprisuppgången kompenserad.

Avslutningsvis vill jag säga att vi för en del resonemang kring hanteringen av de här stöden. Det har varit väldigt svårt att följa vem som egentligen har haft ansvaret i olika situationer. Regeringen har argumenterat för att det har varit olika statliga myndigheter, EU-system eller annat som har inneburit restriktioner kring det här. Jag tycker kanske att parallellen till hanteringen av coronaepidemin är att driva det lite långt, men det är ändå samma typ av problematik. Det är viktigt att det är möjligt att utvärdera vem som egentligen har ansvaret, och när det handlar om så stora stödbelopp som detta har handlat om måste det rimligen ses som i grunden politiska frågor som det politiska systemet måste ta ansvar för.

Det är av delvis samma skäl som vi tycker att det borde ha varit möjligt att följa vart elstöden går. Om den offentliga makten fattar stora beslut som starkt påverkar hur medel i samhället fördelas bör man kunna följa upp var de medlen används någonstans. Det tycker jag är en rimlig attityd i ett demokratiskt samhälle.

Den här diskussionen påminner mig lite om en diskussion som jag var i för tio år sedan och som handlade om EU:s jordbrukspolitik. Vid den tidpunkten gick det inte att se vem som var mottagare av de här stöden, och det var vi väldigt kritiska mot från svensk sida eftersom det väldigt mycket försvårar en uppföljning av politikens inriktning och effektivitet.

Jag tror att jag nöjer mig med detta och ser fram emot att delta i den diskussion som kommer, där jag ska försöka hantera de frågor som dyker upp.

Håkan Jönsson: Tack, herr ordförande, och stort tack till finansutskottet för inbjudan och för möjligheten att kommentera rapporten *Svensk finanspolitik – Finanspolitiska rådets rapport 2023* från Finanspolitiska rådet! Jag ska börja med att säga att riksrevisor Helena Lindberg dessvärre inte hade möjlighet att delta här i dag – hon var här förra året – med anledning av att hon är på ett sedan länge inplanerat annat åtagande.

Varför har då Riksrevisionen blivit inbjudna för att kommentera Finanspolitiska rådets rapport? Det vet förstås bara finansutskottet som har skickat inbjudan, men jag gissar och bygger mitt anförande här i dag på att det främst har att göra med att även Riksrevisionen, precis som rådet, brukar granska tillämpningen av det finanspolitiska ramverket och hur tillämpningen sker i de ekonomiska propositionerna.

Om man ska sammanfatta det anförande som jag ska hålla här kan man säga att det främst kommer att inriktas på två saker. I den första delen kommer jag att konstatera och ta armkrok på rådet i det att vi gör likartade bedömningar av regeringens tillämpning av det finanspolitiska ramverket, framför allt i budgetpropositionen för 2023. I den andra delen kommer jag att önska och efterfråga ännu mer allsidig analys från Finanspolitiska rådet där rådet gör väldigt tydliga ställningstaganden, framför allt gällande elstödet.

Jag hoppar över till kommentarerna på direkten, för jag har inte så mycket tid, och börjar med tillämpningen av det finanspolitiska ramverket.

Riksrevisionen publicerade sin granskning av tillämpningen av det finanspolitiska ramverket den 7 mars i år, och jag har för mig att vi föredrog rapporten i finansutskottet samma dag. Vid vår granskning fann vi bland annat, efter idogt funderande kring varför relationen mellan vissa poster i propositionen inte förhöll sig till varandra som de brukade, att regeringen måste ha ändrat beräkningsmetod för att beräkna det strukturella sparandet men utan att nämna det i propositionen.

Detta var vi väldigt förbryllade över. Efter viss vända ställde vi till slut frågan om det faktiskt förhöll sig så som vi misstänkte, och det visade sig att så var fallet. Man hade ändrat metod men inte berättat det. I vår rapport i mars riktade vi som ni säkert vet mycket skarp kritik, kanske den skarpaste som jag har varit med om i alla fall i de här sammanhangen, mot den bristande informationen kring den här frågan. Jag noterar att Finanspolitiska rådet hänvisar till våra iakttagelser och instämmer i den kritik som vi riktade mot regeringen i mars.

När jag nu är här i riksdagen kan jag inte låta bli att än en gång poängtera hur viktigt det är med transparensfrågor när det handlar om centrala ekonomisk-politiska variabler som det strukturella sparandet. Även om detaljer kring en metodförändring kanske bottnar i en teknikalitet som är alldeles överväldigande ointressant för de allra flesta tror jag likväl att det behövs någon form

av beskrivning. Framför allt tror jag att det behövs en tydlig varudeklaration om att något mycket betydelsefullt har förändrats som medför stora förändringar av nivån på det strukturella sparandet enskilda år.

Den varudeklarationen tror jag att alla riksdagsledamöter är och borde vara intresserade av. Det strukturella sparandet är förvisso en lite teknisk term, men det indikerar självaste budgetutrymmet, så det kan helt enkelt inte gömmas undan. Jag har ibland tänkt att om inte några av mina eminenta medarbetare hade grävt så djupt som de gjorde några dagar i december när de granskade detta kanske majoriteten här i kammaren hade varit helt omedvetna om denna metodförändring som, allt annat lika, har medfört ett svagare budgetutrymme i storleksordningen 55 miljarder. Det är alltså mycket pengar det handlar om.

Jag tycker inte att det är rimligt att riksdagen ska riskera att stå utan sådan information. Transparensen måste bli bättre i de ekonomiska propositionerna.

Åter till rapporten från Finanspolitiska rådet. Jag tycker att texten i kapitel 2, som jag framför allt pratar kring, är mycket välskriven. Rad för rad konstaterar jag att rådet ansluter till många av de slutsatser som vi på Riksrevisionen tidigare har gjort iakttagelser om. Det är mycket svårt att hänga med i svängarna när man läser budgetpropositionen vilken inriktning som finanspolitiken har. Det är faktiskt väldigt förbryllande, och jag konstaterar att det tycker uppenbarligen både Riksrevisionen och Finanspolitiska rådet.

Jag hoppar vidare till rubriken ”Budgetprocessen”, där jag noterar att ni diskuterar användningen av de extra ändringsbudgetarna. Jag håller egentligen med er i rådet om precis allt ni skriver där. Vi granskade användningen av de extra ändringsbudgetarna och publicerade en granskningsrapport i juni förra året, och även om jag håller med rådet tycker jag kanske att ni är lite för snälla i skrivningarna. Ni skriver bland annat att ni har uttryckt farhågor kring den utbredda användningen av extra ändringsbudgetar, att ni har önskat se färre extra ändringsbudgetar och nu har det blivit färre extra ändringsbudgetar. Allt är lite frid och fröjd – alla är glada och nöjda. Förvisso skriver ni också att ni känner viss oro för att det framgent ändå kan komma att användas extra ändringsbudgetar i stor omfattning när och om det uppstår behov eller om det parlamentariska läget motiverar fler extra ändringsbudgetar.

Jag tror att den oro ni beskriver är helt och absolut befogad. Nästa gång det blir en större kris tror jag att risken är överhängande att vi sitter med en söndersplittrad budgetprocess och många extra ändringsbudgetar. Jag tror i grunden att processen för hur nödvändiga beslut fattas under en större kris behöver förändras och att den finanspolitiska krisberedskapen, exempelvis i form av förberedda och välutredda åtgärder, behöver utvecklas. Det handlar helt enkelt om krisberedskapen i den finanspolitiska verktygslådan.

Det här tror jag skulle minska trycket på de extra ändringsbudgetarna när det gäller vad de ska klara av att hantera. Riksrevisionen har senast i juni lämnat rekommendationer till regeringen att agera i den riktningen, och jag tror och vill betona här att det är viktigt att det sker.

Jag hoppar vidare till kapitel 3 som handlar om finanspolitiken, samspelet med penningpolitiken, konjunktürhänsyn med mera. Jag har inga större

synpunkter gällande de slutsatser som rådet presenterar i kapitel 3, fram till att ni ger er in på enskilda finanspolitiska åtgärder. Jag återkommer strax till det.

Jag tycker att ni för en väldigt bra, pedagogisk och klok diskussion. Det svaga konjunkturläget i sig hade kunnat motivera en mer expansivt inriktad budget. Men det är väldigt svårt givet det finanspolitiska ramverk som vi har att säga att den väg som regeringen har valt är fel. Det går inte, och man måste som sagt ta hänsyn till inflationen. En mer expansiv finanspolitik skulle ju kunna ha medfört en högre reporänta och stramare penningpolitik. Vi landade i precis samma slutsats i vår rapport i mars.

Jag noterar också att ni liksom vi efterfrågar en utveckling och ett tydliggörande av hur finanspolitiken ska samverka med penningpolitiken när det kommer till nästa översyn av det finanspolitiska ramverket. Det är en bra och rimlig synpunkt som jag och Riksrevisionen delar med rådet.

I nuvarande version av ramverket finns det i stort sett bara en enda mening, lite intetsägande dessutom, som berör samspelet mellan finanspolitik och penningpolitik, och det har ju visat sig att det där är alldeles, alldeles på tok för lite. Man kan helt klart konstatera att i nuläget ger det finanspolitiska ramverket i stort sett carte blanche till en alltför stor spännvidd av möjliga finanspolitiska inriktningar.

Det om det. Vi har alltså en väldigt stor samsyn, måste jag ändå konstatera, vad gäller tillämpningen av det finanspolitiska ramverket.

Så tänkte jag gå in på lite frågor som handlar om enskilda finanspolitiska åtgärder. Där har ni ett väldigt stort fokus dels i avslutningen på kapitel 3, tror jag att det är, dels i kapitel 4 och i övrigt gällande just elstöd. Jag noterade när ni släppte rapporten i går att det också är det som fångas upp i medierna.

Jag ska börja med att säga att jag tycker att det är väldigt uppfriskande att Finanspolitiska rådet inte bara, som man kanske kan befara, tar upp frågor och kommenterar dem å ena sidan, å andra sidan och sedan inte riktigt landar någonstans. Ni tar tydligt ställning i olika frågor, och det tror jag också någonstans var själva syftet med rådet. Detta tycker jag därför är väldigt bra, men det jag kanske efterfrågar är att man ännu mer lyfter upp frågor på båda sidor här. Jag kommer tillbaka till det.

Ni tar väldigt tydligt ställning i frågan och är på olika sätt emot elstödet på generell basis. I texten står det i de här delarna, kanske oftare än på någon annan plats i rapporten, att ”rådet anser”. Ni gör många ställningstaganden gällande just elstödet. Då vill jag betona att när det gäller själva sakfrågan, alltså elstöd eller inte elstöd, har varken jag eller Riksrevisionen någon ståndpunkt alls. Vi har inte granskat elstödet. Däremot kan jag nämna att vi håller på och arbetar med och planerar att publicera en rapport med arbetsnamnet *Statens roll i utvecklingen av elsystemet*. Den planeras att publiceras efter sommaren. Det är dock lite grann en annan fråga än just elstödet, så gällande just elstöd eller inte har vi ingen uppfattning.

Jag har dock en liten synpunkt gällande hur ni framställer detta, och då ska jag säga att jag kanske är lite yrkesskadad. Jag har jobbat med väldigt många riksrevisionsrapporter genom åren, och när vi jobbar med de rapporterna utgår

vi från internationella standarder. Dessa påbjuder att vi ska granska med så kallad revisionell neutralitet, vilket bland annat innebär att alla relevanta argument för och emot i en fråga ska lyftas fram, vägas, mätas och bedömas.

Ni är förstås inte på något sätt förbundna vid sådana här internationella standarder för effektivitetsrevision. Men jag tänker ge den inputen att det kanske ändå är en bra princip att i högsta möjliga grad redovisa och intellektuellt jonglera med alla möjliga argument som finns på spelplanen och ta in och redovisa all relevant information för att sedan presentera en helhetsbedömning där alla aspekter har vägts in. Jag tror att detta är en bra princip, internationella standarder eller inte. Jag tror nämligen att den politiska process som sedan tar vid har förutsättningar att bli effektivare. Ytterligare perspektiv som kan finnas behöver inte adderas till rapporten via exempelvis den allmänna debatten, i alla fall inte i samma utsträckning. Helhetsbedömningen är så att säga gjord i en och samma rapport.

Varför säger jag då detta? Jo, det är för att jag när jag läste era slutsatser om detta lite grann saknade en genomgång av de argument och skäl som ändå har talat för ett elstöd. Jag tycker kanske att det hade varit intressant att i större utsträckning än vad som framgår av rapporten få veta hur rådet ser på dessa argument.

Ni presenterar ju på ett mycket grundligt och övertygande sätt alla skäl som talar för att elstödet är ett problem, inte minst ur ett principiellt perspektiv. Det dämpar till exempel en nödvändig omställning till mindre efterfrågan på el. Det skapar förväntningar på kommande kompensation för höga priser etcetera. Det finns väldigt många argument mot elstöd som redovisas tydligt och bra, men någon genomgång av eventuella skäl för elstöd finns som sagt inte riktigt med. Det är lite oklart om de ingår i bedömningen eller om detta är ett uttryck för att ni inte anser att det finns skäl för elstöd.

Då börjar jag fundera på om det finns skäl för elstöd. Vi har ju ändå elstöd. Jag kommer att tänka på några sådana skäl – jag kan bara nämna dem. Men som sagt, poängen är inte de enskilda argumenten, utan min synpunkt är att jag hade velat se att alla argument lyftes fram.

Jag ska nämna några saker som jag tänkte på. Ni skriver till exempel på sidan 95 att aktivitetsnivån i ekonomin och köpkraften för särskilt utsatta hushåll hade kunnat upprätthållas på andra vis. Ett argument som ibland har dykt upp i debatten är att det faktiskt inte är så enkelt att i praktiken utforma stöd eller skattesänkningar, åtminstone inte på kort sikt, för särskilt utsatta hushåll eftersom den ekonomiska situationen för många hushåll har förändrats så snabbt på kort tid till följd av kombinationen fallande reallöner, hög inflation och stigande elpriser. Om ni med särskilt utsatta i detta avseende endast avser låginkomsttagare eller barnfamiljer, som också nämns som exempel, är det kanske lättare. Men om ni har ett bredare perspektiv på begreppet särskilt utsatta hade jag varit nyfiken på att höra hur de praktiska möjligheterna att rikta ett sådant stöd ser ut. Detta hade jag gärna velat se lite mer utvecklat, för en finanspolitisk åtgärd måste ändå, tycker jag, vara praktiskt genomförbar om den ska utgöra ett alternativ.

En annan fråga som man kan fundera på är huruvida elstödet har någon funktion utöver detta att stötta hushållen. Den frågan har inte dykt upp så mycket i debatten – kanske vid något tillfälle – men jag har funderat en del på den. Ligger det något i detta? Elstödet kan eventuellt ses som ett sätt att upprätthålla värdet på delar av bostadsmarknaden, utöver att det stöttar hushållen. Med tanke på hushållens stora skuldsättning och inriktningen på penningpolitiken, särskilt i nuläget, tycker jag inte att detta känns som en helt oväsentlig aspekt. Den aspekten hade jag gärna sett att rådet hade funderat lite kring och vägt in i helhetsbedömningen av elstödet. Vi har ju redan sett att nedgången på bostadsmarknaden har drabbat just småhus i större omfattning i jämförelse med lägenheter.

Jag noterar också att ni i rapporten tydligt säger nej till elstöd avseende fritidshus, åtminstone om det gäller fritidshus där ingen är folkbokförd, om jag uppfattar det korrekt. Om elstödet nu skulle bli lite mer långvarigt kan man också fundera på hur prisbilden för fritidshus skulle påverkas om övriga bostadsmarknaden får elstöd men inte fritidshusen. Skulle det ställa till med något problematiskt?

Ni har också lite synpunkter och input när det gäller översynen av det nya ramverket. Det tycker jag är jätteintressant – det kommer säkert fler. Ni hade ju även i förra årets rapport lite inlägg och input gällande detta.

Jag har själv lite tankar utifrån er rapport och vår egen rapport; det gäller frågan om att det behövs en samverkan mellan myndigheterna när det handlar om att utveckla viktiga ekonomisk-politiska mål, som det strukturella sparandet. Detta tror jag inte heller att man ska glömma bort, men jag kan återkomma till det om det kommer frågor om detta framgent. Tack för en intressant rapport!

Finansminister Elisabeth Svantesson: Stort tack till finansutskottet för inbjudan, och stort tack till Finanspolitiska rådet för en bra rapport som den här regeringen och många regeringar framöver kommer att kunna ha nytta av.

Jag tänker dela in de här minuterna i tre delar. Först tänker jag säga något kort om det ekonomiska läget eftersom det ju på något sätt är utgångspunkten för den finanspolitik som regeringen bedriver. Jag tänker också säga något kort om den budget som nu gäller och hur vi såg på de olika satsningarna och naturligtvis förhållandet mellan inflationen och konjunkturen och hur finanspolitiken ska bedrivas. Slutligen ska jag självklart ge några tankar kring tre av Finanspolitiska rådets slutsatser.

Det ekonomiska läget är många av oss väl medvetna om, men det är ändå bra att påminna. Runt om i Europa och världen är inflationen fortfarande hög. Även om det nu finns vissa datapunkter som ger lite hopp är det fortfarande inte någon trend att till exempel kärninflationen är nedåtgående. Vi är alltså i en situation där inflationen fortfarande är hög och räntorna fortfarande stiger, och allt detta påverkar.

Med detta sagt har många länder nu ändå haft en högre tillväxt än vad man kanske hade kunnat förvänta sig. Energipriserna har inte heller varit så höga de senaste månaderna, vilket är väldigt glädjande. Men det finns naturligtvis väldigt stor osäkerhet i makrobilden just nu, och det är alla vi här inne väldigt medvetna om.

Något kort bara om inflationen. Många av oss pratar ju nu inflation varje dag. Jag gör det med mina kollegor runt om i EU och även med andra. Vi har inte haft den här situationen på 30 år. Många som kanske är 40 år och yngre har levt hela sitt vuxna liv med låg inflation. Nu drabbas man väldigt hårt. Mest drabbas självklart de som har små marginaler, när allt blir väldigt mycket dyrare och priserna fortsätter att utvecklas uppåt.

Inflationen är alltså fortfarande på en hög nivå, och det är besvärande. Jag kommer ihåg hösten 2021, framför allt november och december, när den började stiga och hade gjort det redan innan. Då var det nog nästan ingen av alla prognosmakare som trodde att detta skulle bli beständigt, utan alla var väldigt positiva och trodde att det skulle vara snabbt övergående. Jag brukade såklart ställa motfrågor om hur man kunde vara så säker på det, för det fanns många tecken på att det skulle kunna bli lite mer bestående. Men det har nog förvånat de flesta av oss hur hög inflationen blivit och hur snabbt det har gått.

Svenska hushåll är väldigt räntekänsliga. Man har stora lån på bostäder samtidigt som vi i Sverige ofta binder på väldigt kort tid eller inte binder alls. Man kan jämföra med USA, till exempel, där det är 80 procent, tror jag, som har sina lån på över 30 år eller i alla fall på väldigt lång tid. Svenska hushåll är alltså mer räntekänsliga än de allra flesta, med både hög skuldkvot och korta bindningstider. Detta är också en av orsakerna till att vi i år väntas få en negativ tillväxt, tillsammans med bostadsinvesteringar, såklart.

Nu är vi inne på den andra punkten – jag ska försöka fatta mig kort. Den budget som regeringen lade fram i höstas tillsammans med Sverigedemokraterna tog sin utgångspunkt i just det här läget. Vi visste inte då exakt hur utvecklingen skulle bli, men vi såg inflationstendenserna och vi såg att det lurar en lågkonjunktur framöver. Därför var det viktigt för oss att lägga fram en något åtstramande, återhållsam budget för att inte spå på inflationen.

Inflationen har alltså varit och är fortfarande ett viktigt riktmärke för oss. En del säger att det är vår tvångströja, men jag ser det som att det är vår uppgift att tillsammans, alla aktörer på olika sätt, bekämpa inflationen – annars kommer det här inte att sluta bra. Det kommer att bli oerhört tufft för till exempel löntagare om reallönerna fortsätter att sjunka. Det kommer att bli väldigt tufft för många kämpande barnfamiljer när matkassen blir dyrare och dyrare. Det här måste helt enkelt dämpas.

Vi lade fram en budget för detta läge, med en återhållsam finanspolitik. Vi hade redan i budgeten stöd till hushåll och företag. Vi såg också till att välfärden fick 12 miljarder i budgeten; det var ungefär en tredjedel av det reformutrymme som ändå fanns då. Samtidigt prioriterade vi rättsväsende, försvar och klimat. Det gjorde vi bland annat genom omprioriteringar.

Vi har tre stora delar som vi finansierar detta med. Det handlar om byggsubventionerna, investeringsstödet, som låg på ungefär 16 miljarder för åren framöver. Det handlar om klimatbonusen för elbil – vi såg att elbilsmarknaden ändå var starkt på gång. Och det handlade också om att lämna enprocentsmålet för biståndet, men trots detta är vårt bistånd bland de absolut högsta i världen.

Innan jag kommer in på kommentarerna vill jag kort säga att detta är regeringens plan nu och framöver. Det handlar om att bekämpa inflation och stötta de mest utsatta, framför allt, som drabbas hårdast av inflationen. Detta är en prioriterad uppgift av det skäl jag nämnde: Om inte inflationen dämpas kommer vi att fortsätta ha höga räntor. Vi kommer att fortsätta att få reallönesänkningar. Inflationen är, som jag brukar säga, löntagarnas allra värsta fiende. Det man har sparat blir mindre värt, och reallönerna sänks. Det finns också många andra problem som handlar om investeringar och om att höjda räntor leder till ännu sämre tillväxt och en sämre konjunktur.

Samtidigt som vi har denna plan fokuserar vi också på att fler människor måste kunna vara med och bidra. Vi har en stark arbetsmarknad med en hög sysselsättningsgrad, men vi har också fortfarande många människor som inte är självförsörjande och inte har en egen lön. Där finns det ett arbete att göra, med alltifrån bidragsreform till lägre skatt på låga inkomster.

Slutligen måste vi självklart ha fokus på åren framöver. Även om vi just nu befinner oss i en tuff tid – det var pandemi förut, och nu har vi den här inflationsmiljön – måste vi samtidigt ha fokus på åren framöver. Hur ska Sverige bli ett ännu rikare och mer konkurrenskraftigt land så att vi har mer att fördela om 5, 10, 15 och 20 år?

Strukturreformer behövs. Vi har exempelvis tillsatt en produktivitetskommission som ska jobba med dessa frågor för att verkligen genomlysa produktiviteten i den svenska ekonomin, i offentlig och privat sektor. Den är viktig, men den jobbar på lite längre sikt. Här och nu handlar det om att förbättra entreprenörskap, underlätta för företag att växa, minska regelkrångel och annat. Allt detta är viktigt för att få till en starkare tillväxt per capita åren framöver. Det finns inga genvägar, så att säga.

Så till tre kommentarer till den här rapporten. Först och främst – även om jag förstår att det kanske inte fick mest uppmärksamhet i går – är jag glad över att rådet konstaterar att den här budgeten ändå är rimlig. Man kunde ha varit lite mer expansiv, säger rådet. Jag tror att det var helt rätt att lägga fram den budget vi lade fram. Prognoserna efter budgeten har också försämrats. Vi var återhållsamma och höll igen. Skulle det bli betydligt sämre konjunkturläge och inflationen viker ned påverkar detta tillsammans eller var för sig också möjligheten framöver. Jag är glad över att rådet kan konstatera att den budget vi lade fram innebar en riktig avvägning i stora delar och att den inte driver på inflationen.

Så till beräkningsmetoden. Jag förstår att alla som ser på detta, kanske hemma vid tv:n eller i det här rummet, dagligen ägnar tankar åt beräkningsmetoder för det strukturella sparandet. Så är det naturligtvis inte, men icke desto mindre har rådet verkligen en poäng. Jag vill först bara säga att ja, vi

kunde definitivt ha redogjort för beräkningsmetoderna bättre. Det fanns och finns ett pm som ligger ute på regeringens hemsida. Regeringar brukar tala om hur man beräknar, men detta hade kunnat vara med på ett tydligare sätt i BP23. Nu i vårpropositionen finns det också mer skrivningar kring detta.

Jag ska inte skylla på Mikael Damberg och Socialdemokraterna, men jag vill ändå ha sagt att denna beräkningsmetod ju ändrades i juni 2022. Den låg också till grund för Harpsundsprognosen, som man brukar säga – augustiprognosen. Tycker jag att det var fel? Nej, det tycker jag inte. Man kan räkna på olika sätt. Jag vill bara konstatera att detta gjordes enligt helt gängse metoder, men man tog med inflationen i beräkningarna på ett annat sätt. Om vi hade använt den tidigare metoden hade inflationen skapat väldigt kraftiga variationer i det strukturella sparandet.

Jag tycker att det är jättebra att Riksrevisionen har skrivit om detta. Det får oss att tänka till. Men min slutsats är inte att det var fel. Man kan göra på olika sätt, men detta är grundläggande, gängse metoder att göra det på. Den här justeringen gör också, som jag sa, att budgetutrymmet kan fördelas lite mer jämnt än med det gamla sättet att räkna på. Rätt eller fel? Jag tycker kanske inte att det handlar om rätt eller fel. Det är olika sätt att göra det på, och jag tycker inte att det i sig, i sak, var fel väg att gå.

Men jag och regeringen delar helt bilden och tar till oss av detta. Vi ska vara ännu mer transparenta, för det är oerhört viktigt. Även om det inte är jättemånga som varje dag funderar på det strukturella sparandet ska alla som kan och vet något om detta känna sig trygga med att de beräkningsmetoder vi har är transparenta och offentliga så att man vet vad det är vi har gjort, helt enkelt.

Slutligen också något kort om elstödet. Jag vill visa en bild bara för att understryka varför regeringen gjorde det vägval den gjorde. Som ni vet finns det kapacitetsavgifter; det är ett ord som alla kanske inte heller hade använt sig av för två år sedan. Kapacitetsavgifterna har ökat kraftigt de senaste åren på grund av de olika prisnivåerna i olika elområden.

Sverige är ett land som sticker ut här. Av EU:s alla kapacitetsavgifter finns 40 procent i Sverige. Därför var det – det tror jag att fler partier här inne tycker – väldigt naturligt för regeringen att använda dessa pengar och betala tillbaka dem till elkonsumenterna.

Vilket läge befann vi oss i? Behövdes elstödet? Ja, det menar jag med bestämdhet att det gjorde. En snabb förändring på energimarknaden, kriget, priserna, inflation – allt detta hände på en och samma gång. Många kämpade stenhårt. Vi har pratat med både ensamstående och pensionärer som fått lägga både halva och vissa månader nästan hela sin pension på att betala elräkningen, speciellt i Skåne. Man har direktverkande el, och man kanske inte har råd att energieffektivisera på det sätt som vi kanske skulle önska att fler hade gjort. Då tycker vi att det var bra att använda det här stödet. Stödet behövdes, och att använda pengarna på detta sätt tycker vi i grunden var bra.

Jag sa i går och jag säger i dag att jag kanske inte tror att hushållen tycker att elstödet var för stort. Man ska komma ihåg, och det är också en viktig

poäng, att detta alltså inte är skattepengar som har kommit in och sedan betalas ut via budgeten. Detta är alltså pengar som har kommit in från elkonsumenterna till Svenska kraftnät i form av kapacitetsavgifter och sedan går tillbaka. Detta tycker jag är en viktig poäng och viktigt att komma ihåg.

Men jag tar absolut till mig rådets kommentarer och medskick när det gäller företagsstödet, det vill säga att man kan göra på annat sätt. I grund och botten valde vi en väg med ganska automatiserade ansökningar för att det skulle gå fort. Det är till exempel väldigt få företag som måste fylla i en blankett. Det är också för att få ut det fort. Jag vet att alla här inne ändå inte tycker att det har gått fort, men hade ansökningsförfarandet varit av en annan typ hade det tagit längre tid. Det handlar såklart också, som ni här inne vet, om att kommissionen ska godkänna det man gör, och saker har tagit tid.

Men att vi gav stöd även till företag tycker jag var givet. Gör vi detta ytterligare någon gång i framtiden, vilket inte är säkert, tar jag självklart med mig mycket av rådets och även andras synpunkter och tankar om hur man bättre kan både rikta och utforma detta.

När det gäller detta med sekretess vill jag bara säga en sak. Det finns, som vi vet, flera skillnader mellan företag och hushåll. Företagen måste ansöka – det blir offentligt. För hushållen var inte detta ett val. Man fick tillbaka pengar vare sig man ville eller inte. Det är alltså inte skattepengar utan pengar man har betalat in. Det är kanske inte helt självklart – detta kan man tycka olika om – att alla uppgifter om adresser och elpunkter för privatpersoner ska kunna lämnas ut. Det gäller särskilt de fall där man inte ens har ansökt om stödet. Men jag förstår att man kan ha olika ingångar och synpunkter på detta, och jag vet också att det är så det ser ut.

Slutligen håller vi naturligtvis ett ordentligt öga på inflationsutfallen framöver. Vi följer självklart situationen på elmarknaden. De senaste månaderna har det sett ljusare ut. Det har, tror jag, överraskat oss alla i hela EU att energipriserna har varit betydligt lägre än förväntat. När vi nu inför nästa budget tittar på dessa och andra frågor följer vi såklart utvecklingen och makrobilden väldigt noga för att se vad Sverige behöver, både strukturellt och naturligtvis i form av stöd till behövande hushåll. Vi har också fokus på en stärkt arbetslinje och strukturreformer som Sverige behöver för åren som kommer.

Ordföranden: Då går vi över till den andra delen av den offentliga utfrågningen. Finansutskottets ledamöter har nu möjlighet att i storleksordning ställa frågor och eventuellt komma med någon synpunkt till panelen här framme. Jag kommer att ta frågorna tre och tre, så jag ber er i panelen att skriva upp frågorna. Man får gärna säga vem eller vilka man riktar sin fråga till för att underlätta för dem som ska svara.

Mikael Damberg (S): Jag vill inleda med att tacka Finanspolitiska rådet för en väldigt intressant rapport. Jag hinner inte kommentera eller ställa frågor på alla områden, så jag får begränsa mig.

Först en kommentar om elstödet. Jag tror att detta är något som berör väldigt många människor och förtjänar granskning, inte minst den politiska dimensionen av detta. I valrörelsen framgick det väldigt tydligt att den nuvarande regeringen och Sverigedemokraterna lovade att stödet skulle vara på plats den 1 november. Sedan har hela frågan havererat, eller hanterats på ett sätt som väcker väldigt mycket kritik vad gäller tidsutdräkten men också de väldigt många märkliga besluten. Jag tycker att den här rapporten på flera punkter bevisar att regeringen inte har tagit kontroll över situationen och därmed har levererat ett elstöd som inte riktigt har fungerat som det var tänkt.

Kopplat till detta gör, uppfattar jag, Finanspolitiska rådet bedömningen att regeringen genom att inte använda prioriteringsutrymmet inte har gjort tillräckligt när det gäller vissa utsatta hushåll. Detta nämns lite grann. Vilka typer av hushåll? Riksrevisionen var också inne på detta. Vad är det ni egentligen i den här inflationsekonomin efterlyser, som en väl sammansatt finanspolitik ska klara av att hantera givet det höga inflationstrycket?

I samma stycke talar Finanspolitiska rådet om tillväxtförutsättningarna framöver. Ni går så långt att ni i princip säger att sådana åtgärder i stort sett lyser med sin frånvaro i BP23. Det handlar alltså om åtgärder som kan driva på tillväxten, kanske i vissa fall – nu lägger jag orden i er mun – utan att bidra till högre inflation. Det finns ju sektorer som skulle vara i behov av insatser som de facto också skulle hålla tillbaka inflationsutvecklingen. Tolkar jag Finanspolitiska rådet rätt? Finns det prioriteringsdiskussioner här som handlar om långsiktiga tillväxtförutsättningar, som ni gärna hade sett komma nu?

David Perez (SD): Herr ordförande! Tack så mycket, Finanspolitiska rådet, för er rapport, och tack också till Riksrevisionen för många intressanta synpunkter.

I sammanfattningen skriver ni bland annat att information om elstöden och deras mottagare ska vara tillgänglig för granskning. Det handlar framför allt om att politiken ska vara tydlig och att ansvar ska kunna utkrävas. Jag hittar inget utvecklande resonemang om varför det skulle vara relevant för rådet vem som har varit mottagare. Att stödets omfattning är relevant kan jag definitivt förstå, men vem som har mottagit det finner jag inte riktigt relevant för rådet. Du får jättegärna kommentera detta.

Ni nämnde också att det är önskvärt att få ned räntan givet att inflationen minskar. Nivån för hushållens skuldsättning är, har vi sett, bland de högsta i Europa. Vore det inte önskvärt att behålla räntan på en hyfsat hög nivå för att få ned skuldsättningsgraden i samhället?

Sist men inte minst går ni in på den svaga kronkursen. Ser rådet några förutsättningar för att finanspolitiken ska kunna öka den svenska kronans värde?

Ida Drougge (M): Jag skulle gärna vilja höra någon ytterligare kommentar från finansministern kring de punkter där rådet riktar kritik mot elstödet, särskilt

det vi fick höra om elstöd två i november-december, som täcker Norrland, till skillnad från det andra elstödet.

Sedan har jag en fråga till Finanspolitiska rådet, lite på det tema som Riksrevisionen var inne på gällande de positiva faktorer som man tar upp i rapporten. Elstödet är mycket riktigt historiskt högt och kommer i en tid då ett stort antal hushåll har varit och är i en väldigt tuff situation. Hur har den faktorn påverkat rådets bedömning, liksom det faktum att väldigt mycket annat under perioden har varit dyrt? Det handlar om bränslet, maten och räntorna. Hur har den kontexten påverkat rådets bedömning?

Kan ni också säga något om det faktum att stödet ju inte betalades ut när bristen på el var som allra störst utan över en tidsperiod och att det har bestått just av en återbetalning av avgifter och inte belastat statsbudgeten?

Lars Heikensten: Jag ska börja med ett par randanmärkningar, egentligen, till det som finansministern sa. Jag förstår och håller med om det mesta som hon sa. När vi diskuterar det ekonomiska läget uppfattar jag att vi har ungefär samma syn på det. Det jag tycker är särskilt intressant med detta läge är att i och med att vi hittills har fått en mindre nedgång än väntat i ekonomin är det många som så att säga andas ut och ser att det här kanske löser sig nu. Detta är en möjlig slutsats; vi får naturligtvis hoppas att det är på det sättet.

Men bara för att understryka det jag var inne på tidigare – det är svårt för mig att se att inflationen ska komma ned och vad som egentligen ska driva ned den underliggande inflationen så lågt som man eftersträvar utan att det blir en avsaktning i ekonomin. Min slutsats blir nog att vi får leva med räntor som blir högre och ligger kvar längre till följd av att penningpolitiken har bitit mindre än vad vi hade väntat oss. Jag hoppas att jag får fel, men det är min farhåga.

När det gäller politiken är det som Elisabeth Svantesson säger: Vi tycker att den är rimlig. Jag ska gärna vid detta tillfälle – jag tycker att jag har utrymme för det, för vi är kritiska på en del andra punkter – säga att jag tycker att det är ganska strongly att stå upp för att inflationen är en viktig fråga i det här läget och att vi behöver beakta den. Det har jag respekt för att man har gjort.

Finansministern berör utbudsåtgärder. Det kom också upp i en del frågor här. Vi skrev om det i ett tidigare utkast av rapporten. Det var någon som invände mot skrivningen att man är intresserad av åtgärder och sa att man hade föreslagit produktivitsdelegationen.

Jag är en så gammal man att jag har upplevt två produktivitsdelegationer tidigare som har tillsatts. Vid båda tillfällena var det uppenbarligen en följd av att man inte förmådde lägga fram några konkreta förslag, och i stället tillsatte man en produktivitsdelegation.

För mig är det snarare något som väcker oro än en tillförsikt. Det är ganska lätt att identifiera frågeställningar som man skulle kunna ta i direkt. Vi har utrett skattesystemet. Vi vet att ett det finns saker som vi kan göra där. Rådet

har publicerat flera rapporter på det temat. Jag ska gärna vara behjälplig med ytterligare synpunkter på detta.

Bostadsmarknaden är ett annat område som är en uppenbar kandidat för reformer och där det finns väl genomtänkta förslag. Jag tror att det är politik som behövs här och inte mer nationalekonomiska utredningar, även om sådana också kan vara värdefulla ibland.

Jag vet inte om jag ska gå in på frågorna. När det gäller Mikael Dambergs fråga om tillväxtförutsättningar har jag egentligen besvarat den med den här kommentaren. När det gäller vilka hushåll som behöver stöd har vi inte gått in och granskat detta i detalj. Men jag har i helt andra sammanhang i Rädda Barnens styrelse haft kontakt med frågeställningar av den arten.

Det finns rejäla problem med fattigdom i Sverige. Det finns anledning att göra mer på området. Det känner jag mig helt tryggt med. Men exakt hur man utformar de åtgärderna har vi inte gett oss in på.

Låt mig också kommentera det David Perez från Sverigedemokraterna frågade om. Den första av de frågorna uppfattade jag inte riktigt. Men den andra som gäller ränteläget kan jag kommentera.

Anledningen till att vi hade så låga räntor under den här långa perioden är stora globala fenomen. Det har med inkomstfördelningen och demografins utveckling att göra. Det är globlieringen, sparandet i Asien och annat som har bidragit till att pressa ned de internationella räntorna. Riksbanken spelar i sammanhanget en väldigt liten roll.

Det är en stor diskussion om huruvida vi kommer att komma tillbaka till en situation med så låga räntor när vi har tagit oss igenom den här fasan, vilket man får hoppas att vi gör. Min personliga uppfattning är att det vore önskvärt om vi inte gjorde det. Det vore bättre med ett högre ränteläge, delvis av de skäl som David Perez är inne på här. Så låga räntor som vi hade så länge riskerar att bygga upp ganska stora finansiella obalanser. Det vore bra med en lägre skuldsättning.

När jag nu är inför finansutskottet tycker jag att jag har anledning att säga att det från Riksbanken och Finansdepartementet har föreslagits under en följd av år ett antal saker man kunde ha gjort politiskt för att vi skulle kunna få en lägre skuldsättning i hushållen.

Även här är det inte så att det finns en brist på förslag. Men det är politiken som då hade behövt hantera detta. Nu är det svårt att göra en del av de sakerna, till exempel att ändra ränteavdragen. Men det hade varit väldigt bra om det hade blivit gjort för sex, sju år sedan.

Jag tror att jag nöjer mig med det. Jag kan återkomma till ett par av frågorna senare. Jag vill ge utrymme för övriga att också komma in.

Ordföranden: Vill du kommentera, Håkan Jönsson?

Håkan Jönsson: Det fanns några hänvisningar till mitt inlägg, men jag uppfattade inte någon direkt fråga. Jag passar.

Finansminister Elisabeth Svantesson: Jag går först till frågan från Ida Drougge. Sedan har jag en kommentar till rådets ordförande om annat.

Att Norrland också inkluderades i november, december var av flera skäl. Även i elområde 1 och 2 var elpriserna väldigt mycket högre. Dessutom vet vi att man också förbrukar mycket el på grund av väder. Det var rimligt att där och då också låta dem som bor i dessa elområden ta del av de pengar som finns i systemet.

Jag ska säga någonting kort om elstödet som jag inte sa tidigare. Jag vet att det finns en kritik. Förstör vi prissignaler och sådant? Jag förstår verkligen det resonemanget. Det finns också målkonflikter här.

Här finns det människor som helt plötsligt har fått elräkningar som är tre, fyra gånger så höga som de har haft. De har små marginaler.

För oss var det självklart att genomföra elstöd. Visst kan det påverka prissignaler. Men glöm inte bort, och det tycker jag att rådet gör lite grann, att vi talar om historisk förbrukning och inte framåt. Det stöd vi ändå utformade är bakåtblickande. Det är en viss poäng med det.

Sedan kan man alltid diskutera. Är det så att alla hushåll och företag nu räknar med att det alltid kommer att komma? Vi vet ingenting om vad som händer under vintern. Vi kanske kommer in på det sedan. Oavsett det är det stöd vi nu har gett till både hushåll och företagen bakåtblickande. Det tycker jag är en viktig poäng.

Jag vill säga något kort om det någon sade. Jag vet inte om det var Mikael Damberg eller någon annan. Jag fick ingen fråga, men jag är inte så blyg så jag svarar ändå.

Det är en väldigt intressant diskussion generellt. Det är ingen politisk polemik mot Mikael Damberg över huvud taget. Diskussionen gäller nu vad som påverkar inflationen. Den har vi inte haft på väldigt många decennier.

Man kan läsa om inflationsmultiplikatorer helt plötsligt. Det var väl många år sedan vi läste de studierna. Vad är det i en budget som driver inflation mer eller mindre?

En vanlig uppfattning är att stöd till exempel till kommuner och regioner, som jag tycker verkligen behövs, skulle driva mindre än till exempel sänkta skatter på låga inkomster eller på inkomster.

Det beror på vad man gör. Kommuner och regioner konsumerar ganska snabbt pengarna. De går åt och finns ute i ekonomin, medan en privatperson delvis konsumerar och kanske också sparar. Det är inte självklart.

Framför allt handlar det om att helheten av politiken och finanspolitiken som inte ska vara alltför expansiv, för då driver man på inflationen. Det var en fråga som ingen ställde som jag svarade på, herr ordförande.

Ordföranden: Det gick alldeles utmärkt. Det var lite ljudproblem. Det gäller den första frågeställningen som David Perez hade. Om du återupprepar den relativt kort kanske vi kan få in den för svar innan vi går vidare på talarlistan.

David Perez (SD): Min första fråga handlade framför allt om informationen om vilka som får del av elstödet. Som Finanspolitiska rådet går in på att det vore önskvärt att få reda på det.

Det handlar i grund och botten om en återbetalning. Vi vet vilka som är mottagarna i det här fallet. Varför känner ni att ni vill ha mer uppgifter om just den biten?

Ali Esbati (V): Tack för rapporterna. Jag försöker att ta fasta på en del saker som är intressanta som står i det sjätte kapitlet. Det är lite mer framåtblickande angående ramverket. Det gäller att man kanske bör börja en diskussion väldigt snart om det ska ske en översyn och förändring av ramverket.

Vi har tidigare talat om att man bör tidigarelägga det med hänsyn till ändringar i verkligheten. Vi har ett klimatnödläge som kräver mer investeringar offentligt, som vi ser det. Det kanske också andra gör.

Det finns andra eftersatta behov i den offentliga sektorn till exempel som hänger ihop med de demografiska förändringarna som ramverket en gång i tiden var tänkt att delvis ta höjd för.

Det vore intressant att få höra lite grann mer om rådets synpunkter på detta. Det finns en väldigt spännande formulering. Man kan gå in på strukturell efterfrågepolitik. Det var länge sedan man kanske hörde den typen av resonemang från det hållet.

Det vore intressant att höra om det finns ett slags investeringsbehov, en puckel, som kanske kan motivera en annan sorts saldomål. Det kan vara ett lägre saldomål och kanske till och med ett mål om underskott under ett antal år för att kunna komma till rätta med de problem som har byggts upp i ekonomin och de behov som finns.

Sedan har jag en annan fråga som handlar om diskussionen om finanspolitiken ska vara rimligt expansiv eller återhållande. Det är väldigt stort fokus på bottom line. Det handlar om hur mycket pengar som går ut eller inte från statens sida.

Vi har lite grann berört om det finns skillnader i vad pengarna går till. Det är kanske skillnad på om man har ett elstöd som är utformat på ett visst sätt eller skattesänkningar som är utformade på ett visst sätt kontra andra typer av offentliga utgifter.

Det gäller även hur man drar in konsumtionsutrymme. Det handlar om det är skillnad på att dra in konsumtionsutrymme på ett sätt som gör att människor till exempel måste handla mindre mat kontra om man drar in utrymme för konsumtion eller finansiella utgifter hos dem som har det väldigt gott ställt.

Det är inte bara utifrån ett fördelningspolitiskt perspektiv. Det handlar också om att det får olika effekter på inflationsutvecklingen. Det är en diskussion som är väldigt relevant och intressant för dagens situation. Det vore intressant att höra om rådet har några synpunkter på detta.

Martin Ådahl (C): Tack så mycket för en mycket intressant rapport.

Jag har först en kommentar. Det verkar som att det finns olika skiljelinjer här i förhållande till den förda finanspolitiken, regeringens politik. Det finns uppfattningen att man kanske kunde spendera mera trots allt givet inflationen. Men sedan finns också det som framför allt varit i fokus här nu om man borde ha prioriterat, för att använda rätt uttryck, på ett annat sätt.

Det gäller inte minst det som kan vara inflationssänkande, nämligen det som rådet tar upp om utbudssidan i ekonomin. Det handlar helt enkelt om att underlätta för utbudet av arbete och jobbskapande företagande och förbättra ekonomins tillväxtpotential, som det står. Det har enligt rådet lyst med sin frånvaro, i varje fall nästan helt, i regeringens budgetar. Ni lyfter särskilt fram sänkta skatter på låga inkomster.

Hade man kunnat tänka sig ett annat scenario där det hade tagit en större andel av politiken, i linje med vad Finanspolitiska rådets ordförande sa, redan här och nu och inte bara i en framtida produktivitetstudie?

Det andra är apropå skatterna. Vad man än tycker om olika skatter på arbete: Är det rätt tajming i ett läge med ökade kostnader att höja kostnaderna för att anställa? I det här fallet har det skett kraftfullt på unga i precis det här konjunkturläget där man vill stimulera utbudet och sänka kostnaderna.

Jag har två andra frågor när det gäller utbudet. Ni nämner mycket att det är viktigt att man sparar energi i det här läget. Ni nämner det i samband med elstödet. Men en sak som ni nämner bara i förbifarten undrar jag om ni från Finanspolitiska rådet kunde kommentera mer.

Det har inte lagts speciellt mycket på energibesparande investeringar. Det nämndes av finansministern att man inte har råd att göra dem. Ändå läggs det hundra gånger mer på elstöd än på stöd till energibesparande åtgärder åt hushållen, så att de så att säga inte bara får fisk i dag utan kan fiska energibesparingar i framtiden.

Det gäller även utbudet. Man drar ned just på matchningsåtgärder i budgeten. Hur ser ni på det? Matchningsåtgärder är någonting som ni lyfte fram som en väldigt viktig del i att förbättra utbudet och få ned inflationen.

Slutligen gäller det ett annat område. Det gäller själva elstödet. Där kritiserar rådet, som flera har påpekat, hanteringen. Det ni däremot inte diskuterar så mycket och som jag är nyfiken på är om tajmingen har betydelse.

Jämfört med i många andra länder har elstödet blivit mycket sent framkommet. Det innebär att när hushållen befinner sig i den största nöden och behöver det har de inte fått det. Men nu när inflationen ska kämpas ned och räntepolitiken ska bita, då kommer lite i efterhand checkerna till hushållen. Hur ser ni på det?

Yusuf Aydin (KD): Tack för en bra och intressant rapport.

Jag ska också fokusera lite på elstödet, som kanske fick mest uppmärksamhet. Om man börjar med själva modellen, som finansministern också redogjorde för, byggde den på historisk användning för att på det sättet ha en beräkningsgrund men inte uppmana eller uppmuntra till mer användande.

Jag tror också att regeringen och energiminister Ebba Busch var väldigt tydliga med att man också uppmanade till att spara energi och på lika sätt minska användningen. Det såg man också gav effekt. Jag tror att energianvändningen i december minskade med drygt 8 procent och nästan 13 procent i södra delarna av Sverige. Det fanns ändå en viss kombination som fungerade.

Hade det varit en modell som diskuterades tidigare med högkostnadsskydd och pristak så hade det absolut kunnat leda till den oönskade effekten med ytterligare energianvändning.

Även om det inte alltid framkommer är det ändå viktigt att poängtera att stödet även om det baseras på historisk användning var ett stöd som syftade framåt för att hjälpa hushåll och företag att hantera de ökade kostnaderna.

I det sammanhanget kommer min fråga. Det kanske är att dra det för långt, men har det på något sätt hjälpt till att mildra effekterna av konjunkturedgången för hushåll? Kan det också göra det med det stöd som går till företag? Även de har brottats med mycket höga kostnader, ökade priser för el, men även kostnader för räntor och också för hyror och annat.

Det gäller behovet av att höja priserna framåt. Ni menar att man kan påföra kostnaderna på konsumenterna. Men kan stödet till företagen göra att behovet av att höja priserna framåt minskar och därmed kanske också hjälpa till med inflationsbekämpningen, så att vi inte ser lika starka och fler prishöjningar framåt?

Det är de två frågorna som jag skulle vilja få svar på.

Lars Heikensten: Låt mig börja med det senare här.

Det är väl klart, och det kunde jag ha noterat, att det var bra att stöden var utplagda som de var. De utgick från historisk konsumtion, som finansministern var inne på. Vi skriver i rådets rapport att allt annat lika var det en stor fördel. Sverige sticker där ut i positiv riktning bland de europeiska länderna.

Yusuf Aydin reser frågan om stöden skulle ha kunnat minska behovet av att höja priserna. Den frågan tangerar lite grann någonting som flera har varit inne på här och som finansministern beskrev som inflationsmultiplikatorer, att olika åtgärder har olika effekt ur inflationssynpunkt.

Så är det alldeles säkert. Vi har inte gjort en analys av den frågan. Det kan jag sätta på listan bland saker som vi skulle kunna fundera på framöver. Jag tror att man kan säga att erfarenheten från 70-talet när vi senast hade en inflationsuppgång var att det förekom väldigt många olika försök. Det gick då under beteckningen inkomspolitik.

Det handlade om att via förändringar i skatterna och annat försöka påverka inflationsutvecklingen. Man kunde få kortsiktiga effekter. Men det som i grund och botten till slut avgjorde var hur efterfrågeläget utvecklades.

Jag tror att man ska ha modesta ambitioner i varje fall på basis av den erfarenheten när det gäller att tro att man genom att dra i olika spakar ska kunna motverka inflationen om man inte är beredd att faktiskt hålla tillbaka efterfrågan en tid för att få ned inflationen.

Som ni vet slutade den processen med alla försöken med inkomstpolitik med att man tvingades till mycket drastiska räntehöjningar i USA och så småningom också i flera andra länder.

Martin Ådahl hade några olika frågeställningar. När det gäller detta med energibesparande åtgärder nämner vi det som ett exempel på vad man skulle ha kunnat använda en del av pengarna till i stället om man inte använt dem till elstöd.

Rent allmänt är vi försiktiga med att peka ut saker. Det finns enligt min uppfattning väldigt mycket som man kunde ha gjort som hade varit bättre än att ge prisstöd till de allra mest förmögna hushållen. Det finns skola och hur många saker som helst som jag själv skulle kunna nämna.

Vi väljer att bara lyfta fram ett par saker. Vi lyfte fram energisparande och skattesänkningar för låginkomsttagare eftersom det är en fråga som diskuteras. Vi lyfte fram matchning på arbetsmarknaden. Det är exempel på saker. Men det finns mycket annat.

Det innebär inte, apropå Ida Drougges fråga, att vi inte tycker att det skulle kunna vara motiverat med en del prisstöd. Jag förstår synpunkten att på kort sikt gällde det att göra någonting. Samtidigt ska jag vara ärlig och säga att jag inte tror att den här frågan hade hanterats på det här sättet om den inte hade dykt upp mitt i en valrörelse.

Jag tror att det spelar roll för det sätt som vi har hanterat de här frågorna i Sverige. Hade det beretts under mer normala omständigheter tror jag att vi hade landat i en annan lösning på det här området.

Ali Esbati reser stora frågor om ramverket. Jag uppmantrar gärna till att ni också tittar lite grann i det vi skrev förra året om det här.

Om man kan göra troligt att vi av olika skäl är i en period där utgifterna är särskilt stora och där det är särskilt stora investeringsutgifter menar vi att man har ett skäl för att se över ramverket. Om det däremot är kontinuerligt ökade kostnader för att vi måste höja nivån för försvarsutgifterna in i all framtid är det inte riktigt samma sak.

När det gäller det första skulle jag personligen vilja hävda att en kandidat är klimatomställningen. Vi tänkte så i fjol, och så tittade vi på det. Då visade det sig intressant nog att ingen har försökt att ställa samman vad det skulle kunna kosta.

Det är väldigt många som säger att vi behöver ändra ramverket för att skapa utrymme för investeringar för klimatomställningen. Men det är ingen som har brytt sig om att titta efter hur det faktiskt ser ut.

Vi uppmantrar verkligen till att man gör det. Själv är jag engagerad i klimatfrågan. Jag är oerhört orolig för den utveckling som vi har. Jag ser verkligen all anledning att ta initiativ och titta på detta.

Förutom att det kan skapa intellektuell reda och göra att diskussionen om ramverket framöver blir mer underbyggd är det ett sätt att verkligen komma igång med att fundera över vad som behöver göras. Det är verkligen ett önskemål vi har att finansutskottet tar i den frågeställningen.

När det sedan gäller strukturell efterfrågepolitik tycker vi att det är ett perspektiv som är värt att diskutera. När man tittar tillbaka, inte på den situation vi är i just nu utan de tio åren dessförinnan med låga räntor, kan man väl konstatera att vi var på vippen att få för låg efterfrågan.

En del skulle kunna hävda att vi kanske hade det. Det är en svår fråga att exakt avgöra. Därför tvingades Riksbanken att vidta ganska extrema åtgärder. Det är en frågeställning som vi är inne på här. Hade det varit bättre om man i stället hade haft en något mer expansiv finanspolitik?

Jag fick en fråga här. Det var David Perez, tror jag, som frågade mig om kronans utveckling. Enligt nationalekonomisk teori är det i varje fall så att hade vi under den här perioden haft en något mer expansiv finanspolitik och något mindre expansiv penningpolitik hade vi haft en genomsnittligt något mer högre växelkurs under den här perioden.

Det finns frågeställningar här som är värda att diskutera. De studier som har gjorts av detta är bara gjorda på USA. När man diskuterar de här frågorna framöver i ramverksöversynen behöver man ta ställning till: Är det troligt att vi hamnar i en sådan värld? Hur definierar vi en sådan värld?

Man behöver också fundera över i vilken mån de erfarenheter och synpunkter som finns i de amerikanska studierna är relevanta för en liten öppen ekonomi av svensk typ. Men det är ändå viktigt att vi talar om de här sakerna.

Ordföranden: Tack så mycket. Vill Håkan Jönsson kommentera några av frågorna? Så är inte fallet. Jag lämnar över ordet till finansministern.

Finansminister Elisabeth Svantesson: Jag har några korta tillägg.

Behövs det en produktivitetskommission? Är det ett sätt för regeringen att smita undan dagens problem? Nej, verkligen inte.

Jag konstaterade för flera år sedan att svensk produktivitet varje år har utvecklats dåligt per capita under en lång tid. Jag ser ett behov av att lyfta den frågan för att ha det långsiktiga perspektivet inom både offentlig sektor och privat sektor. Det gäller särskilt inom den sektor som inte är konkurrensutsatt.

Jag tror att det är en viktig fråga för framtiden. Vi vet att vad som mest driver tillväxt är produktivitet. Det gäller något arbetade timmar men framför allt den fråga som vi har tillsatt en utredning om.

Jag kan göra ordföranden för Finanspolitiska rådet lugn med att det väldigt tydligt ingår att kommissionen ska lämna konkreta policyförslag. Det är hela poängen med detta.

Under tiden ska vi självklart jobba med det som Martin Ådahl också var inne på. Det gäller utbudsreformer och strukturellt riktade reformer. Det handlar till exempel om att sänka skatten på låga inkomster och medelinkomster som vi kommer att göra under mandatperioden.

Vi gjorde det också förra året, 2022, vill jag bara påpeka, när Moderaternas, Sverigedemokraternas och Kristdemokraternas budget gick igenom. Vi sänkte skatten på arbete, och vi sänkte också skatten på pension.

Vi kommer att fortsätta med den typen av åtgärder och samtidigt göra en större bidragsreform. Det är både moraliskt riktigt och viktigt att den som arbetar får behålla mer av sin lön i förhållande till den som faktiskt inte arbetar alls.

Vi vet att många har det väldigt tufft med små inkomster och ersättningar. Men för stora barnfamiljer är det oftast inte lönsamt att en förälder tar ett jobb. Allt det kommer att pågå nu under tiden. Det skjuter vi inte på framtiden.

Jag håller också helt med Martin Ådahl om behovet av energieffektivisering. Vi har i vår budget större stöd för just detta. Det blev väldigt tydligt den här vintern. Det är väldigt många som har små radhus eller små hus. Det är kanske ofta lite äldre personer som ibland har låga inkomster och som har direktverkande el och som till exempel inte hade satt in någon värmepump.

Det finns mycket man kan göra för att hålla nere förbrukningen. Alla har inte råd att helt plötsligt installera bergvärme och annat. Det finns verkligen mer att göra på att få energieffektiviseringen att fungera.

Elkonsumtionen minskade förra året i Sverige. Den minskade faktiskt mest i de områden där det var högst pris. Det är också viktigt. Det fungerar fortfarande. Min uppfattning är att stödet nog inte helt har dödat dessa prissignaler.

Slutligen till frågan om översynen. Det är väldigt bra att Finanspolitiska rådet diskuterar finanspolitik kontra penningpolitik. Innan pandemin sa jag ofta att jag trodde att nästa kris behöver vi ha mer dialog, samsyn eller diskussion om detta. Det kommer att vara viktigt.

Pandemin visade ändå att till exempel riksdagen och regeringen kunde samarbeta väldigt väl och också stötta under en väldigt svår tid. Det var inte bara penningpolitiken som gjorde det. Finanspolitiken fick en roll. Även om det inte var samordnat på det sättet såg alla att det var en viktig uppgift för både finanspolitik och penningpolitik.

Det kommer en översyn. Senast 2027 skulle den sjösättas. Jag läste i någon tidning som hade fel att det arbetet skulle påbörjas 2025. Det är tänkt att det ska påbörjas tidigare än så. Det är jätteviktiga diskussioner som vi i alla partier måste ha tillsammans om hur ramverket ska se ut framöver. Jag tänker inte att det ska vänta till 2025 innan det arbetet kommer igång, utan det ska tvärtom ske tidigare än så.

Janine Alm Ericson (MP): Tack för bra föredragningar, intressanta diskussioner och svar på frågor.

Jag hade från början samma fråga som Ali Esbati om saldomålet och det klimatpolitiska rådets uppmaningar om investeringar i just den gröna omställningen. Jag tackar för det svaret.

Lars Heikensten lyfte frågan om att vi egentligen inte har några bra beräkningar för vilken summa det skulle handla om. Skulle det då inte mot bakgrund av det vara bra att tidigarelägga översynen av det finanspolitiska ramverket och därmed få ett tillfälle att göra ordentliga beräkningar på det?

Vi från politiken försöker att göra det och lägger fram olika förslag. Men det hade varit bra att få en oberoende uppskattning också av det.

Jag hade också en fråga angående det som Marin Ådahl tog upp om energieffektiviseringen. Det gläder mig att finansministern nu tar upp det som en bra sak. Det fanns väldigt mycket energieffektivisering i den sista budgeten som Miljöpartiet och Socialdemokraterna lade fram tillsammans i regering som ni valde att rösta ned och som ni sedan har slopat. Det är en väldigt bra investering som också skulle sänka inflationen. Jag vill uppmana till det, och jag tackar finansministern för att ha lyft fram det.

Jag har även en annan fråga. Finanspolitiska rådet nämner att man hade kunnat bedriva en mer expansiv finanspolitik och att det finns goda möjligheter för regeringen att lägga fram ytterligare åtgärder. Men det är inte riktigt vad vi hör från finansministern eller vad vi har sett.

Jag skulle vilja höra med Finanspolitiska rådet vilka kostnader de ser av att regeringen skulle vara alltför stram i det här läget.

Cecilia Rönn (L): Tack för en intressant rapport! Min första fråga går till Lars Heikensten.

Ni skriver att regeringen stod inför ovanligt svåra överväganden hösten 2022 och att en stram finanspolitik var rimlig, givet omvärldssituationen, den svenska inflationen och räntehöjningarna. Men du sa i föredraget att ni anser att det finns större reformutrymme framåt, för 2024, givet att inflationen trycks tillbaka. Jag undrar vad ni anser skulle vara prioriterat att använda det reformutrymmet till.

Jag har en fråga till. På den skulle jag gärna vilja få svar eller kommentar från alla tre i panelen. I rapporten skriver man i kapitel 1 om svenska kronans värde och att den har tappat som en trend sedan 2015. Men under 2022 minskade nettoexporten reellt sett, trots en försvagad växelkurs. Det kan finnas flera orsaker till att den minskar.

Jag funderar på viken roll ni tycker att kronans kurs har för Sveriges nettoexport. Har ni gjort någon analys av om det hade varit någon skillnad om vi hade haft euro som valuta i stället?

Ingela Nylund Watz (S): Jag tackar också för intressant rapport och intressanta kommentarer på frågorna.

Jag skulle vilja flyga in med att säga att det känns något märkligt men icke desto mindre oerhört viktigt att vi här pratar om behovet av finansiell stabilitet och väl avvägd finanspolitik. Men det gör vi eftersom vi vet att det i Sverige i dag finns till exempel människor som köar till hjälporganisationernas matutdelning. Det är en verklighet vi ska ta på stort allvar och göra allt vi kan för att motverka.

Jag tar fasta på diskussionen om den kommande översynen av ramverket. Finanspolitiska rådet säger att det finns anledning att noga fundera över

samspelet mellan finanspolitiken och penningpolitiken. Det är otroligt viktigt att vi har goda underlag när vi ger oss in i de diskussionerna framöver.

Jag skulle vilja fråga Lars Heikensten hur han ser på förslaget att vi behöver ny statistik över hushållens tillgångar och skulder. Vi har ganska goda kunskaper om hur illa ställt det är med den höga skuldsättningen i Sverige, men vi har väldigt dålig kunskap om hur det ser ut på tillgångssidan. Jag misstänker att bättre insikt om detta skulle ge oss i både riksdag och regering bättre verktyg för att kunna fatta riktiga beslut framöver.

Martin Ådahl (C): Jag noterade bara att ingen riktigt svarade på om det faktum att elstöden kommer så sent riskerar att förvärra konjunkteffekten. Hade det varit bättre om de hade kommit tidigare?

Lars Heikensten: Låt mig börja med Cecilia Rönns fråga om det eventuellt hade funnits utrymme för ytterligare åtgärder och vad det i så fall skulle användas till.

Med den situation som vi befinner oss i, där man också ska beakta penningpolitiken, är det som sagt verkligen inte möjligt att med någon större trovärdighet säga att det skulle ha funnits 5 eller 10 miljarder mer i utrymme utan att det skulle hota inflationen. Vi nöjer oss med att konstatera att det sannolikt hade varit möjligt att ha en något mer expansiv politik. Men vi konstaterar att den allmänna inriktning som regeringen har valt förefaller oss rimlig.

Vi får väl återkomma till frågan framöver. Men vi har inte diskuterat att om det vore så eller så många miljarder ytterligare skulle man kunna göra så eller så. Vi har som sagt nöjt oss med att i samband med att vi diskuterar elstöden ge en del exempel på vad man kunde ha gjort i stället.

Frågan om kronans växelkurs är väldigt stor. Men det är kanske värt att jag tar ett par minuter för att säga något om det, eftersom en diskussion om euron har kommit igång igen. Jag uppfattade att det svenska ställningstagandet till euron hade väldigt mycket med ekonomiska faktorer att göra. Jag tror att det har mycket att göra med vår erfarenhet från 90-talskrisen, då vi hade en fast växelkurs som bidrog till att ekonomin sjönk ned i en djup kris.

Diskussionerna såg annorlunda ut i andra europeiska länder. I Danmark, som också röstade nej till euron, handlade det mycket mer om politiska frågeställningar, om Danmarks förhållande till Tyskland, Danmarks historia och den typen av frågeställningar. Men hos oss var det här mycket i fokus. Det handlade om att ha möjlighet att anpassa vår egen ekonomi och att ha ytterligare ett redskap genom att vara fria från en valutaunion.

Penningpolitiken kan i det läget spela en roll, vid en viss typ av kris där man drabbas av något som kallas asymmetrisk chock. När det händer något som drabbar oss negativt men inte resten av världen kan vi anpassa oss själva.

Kronan har fallit ganska rejält vid ett par tillfällen. Det har varit helt andra scenarier. Den föll rejält i början av finanskrisen. Då var vi inte alls hjälpta av

att kronan föll. Tvärtom förstärkte det problemen med att hantera bankkrisen i Baltikum och reste frågor om hur vi skulle hantera det i slutänden.

Den föll också för något år sedan. Då förstärkte det inflationsproblematiken. Det är viktigt att resonera om det. Det var nämligen det första perspektivet som dominerade den svenska diskussionen helt.

Det är alldeles uppenbart att vi hade haft en starkare växelkurs i dag om vi hade gått med i euron vid den växelkurs man då diskuterade. Då hade det tvingat fram olika anpassningar i den svenska ekonomin.

Jag tror att det finns en tendens att kronan prissätts lägre än den mår bra av. Det är en liten valuta, och vi befinner oss nära Ryssland. Det är för närvarande ett stort bekymmer. Den typen av övergripande faktorer påverkar detta.

Det är viktigt att vi borrar i de frågorna och återkommer till dem, för det spelar väldigt stor roll för vår levnadsstandard på längre sikt.

Ingela Nylund Watz frågade om förmögenhetsstatistik. Vi har skrivit ett remissvar till utredningen. Vår utgångspunkt är att det i demokratiska samhällen är bra att ha stor kunskap om hur det ser ut i olika avseenden. Det råder ingen tvekan om att vi haft en snabb förändring av förmögenhetsfördelningen i Sverige.

När jag gick i skolan fick jag läsa om Karl XI:s reduktion som något som hade stor effekt på den ekonomiska utvecklingen. När man tittar tillbaka på utvecklingen i västvärlden under den här perioden tror jag att man kommer att prata om krafter av liknande slag. Det är en mycket dramatisk omstötning som sker i vårt samhälle. Att inte ta vara på möjligheten att skaffa information om det är för mig i grunden märkligt.

Dessutom är den typ av information som det här handlar om användbar, precis som du är inne på, för att på ett ganska handfast, konkret sätt utforma politiken bättre. Det gäller i det här avseendet, men det gäller också andra inslag i politiken. När man ska utvärdera åtgärder behöver man helt enkelt veta hur det förhåller sig. Remissvaret är alltså ett ganska starkt principiellt ställningstagande för att den typen av statistik bör göras tillgänglig.

En sak framstår som särskilt märklig för mig. Vi har under senare år haft en diskussion där många har menat att vi har förtigit problemen när det gäller invandringen och att det har bidragit till att vi har byggt upp en situation som är mer komplicerad än vi annars skulle ha haft. Om man har den uppfattningen tycker jag att det är konstigt att samtidigt förorda att man ska förtiga utvecklingen på det här området. Risken är att det byggs upp problem också på det här området, på samma sätt som när det gäller invandringen.

Jag tycker nog att man bör överväga den här frågan nog. Vi har en ganska klar uppfattning. Den kan ni ta del av i vårt remissvar.

Janine Alm Ericson pratade om miljön. Jag tycker i och för sig inte att det är nödvändigt. Men jag är glad att finansministern är intresserad av att inleda den översynen relativt snart. Det verkar klokt. Det kommer hela tiden upp i den allmänna diskussionen. Det är alltså bra att det jobbet kommer igång.

Med det sagt går det att genomföra en bedömning av behovet av miljöinvesteringar alldeles oberoende av det. Den kan följa sin egen logik, och den kan sättas igång med en gång och sedan vara input i den andra diskussionen.

Det var också en fråga om tajmningen. Det är lustigt; vi pratade nyss om att människor har sparat in på el. Saken är den att de i ganska stor utsträckning inte fått de stöden än. En orsak kan alltså vara att man ännu inte fått dem. Jag är inte särskilt orolig över att stöden kommer senare. Det verkar inte som att efterfrågan har tagit för mycket stryk. Efterfrågan har tvärtom överträffat förväntningarna. Annars borde vi ha fått ett väldigt starkt efterfrågedropp, eftersom stödpengarna inte betalats ut.

Håkan Jönsson: Vad gäller eurofrågan och effekterna av det har jag egentligen ingen synpunkt. Det har inte Riksrevisionen heller. Det ligger helt utanför vårt mandat.

Vad gäller statistikfrågan om inkomster och förmögenheter kan jag informera om att vi valde att inte lämna något remissvar, om jag minns rätt. Vi har alltså inte tagit ställning i frågan. Det är klart att det är värdefull statistik. Men vi har inte vägt för- och nackdelar i något remissvar.

Finansminister Elisabeth Svantesson: För att jag inte ska glömma det vill jag redan nu tacka för väldigt bra diskussioner och kloka frågor från både ledamöter och inbjudna gäster – mycket bra.

Jag vill säga tre korta saker. Jag håller med om Janine Alm Ericsons bild när det gäller energieffektivisering. Vi har valt att rikta det till privatpersoner och inte flerfamiljshus och företag. Jag tror att det är det som ledamoten Alm Ericson menar.

När det gäller Martin Ådahls fråga om tajmningen har det största hushållstödet betalats ut. Exakt hur tajmningen för det påverkar inflationen kan man alltid diskutera. Men man ska veta att hushållen fick information under senhösten, före nyår, om hur mycket pengar man skulle få. Även om pengarna kom senare visste man alltså hur mycket man skulle få.

Slutligen var det en fråga om euron. Det kommer säkert att vara mycket diskussioner framöver. Det är en bra diskussion, som vi ska ha. Jag vill inte förminska din fråga, men många har varit inne på det kontrafaktiska, hur det hade varit. Men jag tänker mer på hur det ser ut framåt. Du har gett en bra bakgrund.

Det är väl bra att ha en diskussion om valutan och framför allt om hur vi kan stärka den svenska kronan. Det finns många faktorer. Vi är en liten ekonomi, och det är lite oroligt. Vi ska också komma ihåg att Sverige är lite oroligt nu när det gäller många investeringar generellt, med otrygghet och annat. Men när det gäller hur kronan ska stärkas handlar det om det som jag talade om förut: produktivitet, investeringsvilja och så många bitar. Men vi tror väl ändå och hoppas att den kommer att stärkas. Det ligger i våra och andras prognoser att den kommer att stärkas något framöver.

En eurodebatt kan man alltid ha. Jag ser det inte i korten just nu, som jag har sagt förut. Men det är alltid en bra diskussion att ha.

Ordföranden: Vi har tre frågeställare kvar. Jag ber er att hålla det väldigt kort, så att vi hinner med – korta frågor och korta svar.

Charlotte Quensel (SD): Jag vill ställa en fråga till Lars Heikensten. Det är en upprepning av min kollegas fråga, eftersom han inte har fått svar.

I rapporten står det att ni vill att elstöden och även mottagarnas namn ska vara offentliga. Det strider mot rätten till integritet. Jag undrar varför ni vill det. Eftersöker ni att elkonsumention ska vara offentligt ända ned på personnivå? I Sverige är det inte ens kutym att uppgifter om bidrag ska vara offentliga; det vill vi inte heller att de ska vara.

Varför är det viktigt att återbetalningsbelopp ska vara offentliga?

Jan Ericson (M): Konjunkturen styrs mycket av förväntningar, framför allt hushållens förväntningar. När hushållen är oroliga och ser elpriserna skena anpassar man sig efter det. Därför skulle jag vilja ställa en fråga om det här med att elstöden blev för stora. Besluten om elstöden togs i ett läge då elpriserna verkligen skenade. De var ett oerhört stort hot mot hushållen och skapade stor oro.

Min fråga till Lars Heikensten är: Om vi i dag fortfarande hade suttit med ett elpris på 3, 4 eller 5 kronor per kilowattimme, hade Finanspolitiska rådet ändå ansett att elstödet var för stort?

Ali Esbati (V): Jag fick inte heller riktigt svar på min sista fråga, som handlade om synpunkter om att samma mängd pengar går ut, när det gäller expansiv eller åtstramande ekonomisk politik. Kan det få olika inflationseffekter beroende på vad pengarna går till eller vilken typ av konsumtions- eller utgiftsutrymme som dras in med hjälp av finanspolitiken?

Lars Heikensten: Låt mig börja med den sista frågan, som jag trodde att jag besvarade tidigare. Olika åtgärder för att spä på efterfrågan har alldeles säkert olika effekter på inflationen på kort sikt. Det kan vara en frågeställning som det kan vara värt för oss att borra i till nästa gång.

Med detta sagt är jag lite skeptisk, mot bakgrund av min erfarenhet av den diskussionen på 70-talet och i början av 80-talet. Då blev slutsatsen ändå att man försökte göra många olika saker. Framför allt försökte man göra skatteförändringar i anslutning till avtalsrörelser, för att på det sättet underlätta för avtalsrörelserna, som det hette. Sverige var inte det enda landet som gjorde det, utan många länder gjorde detta.

Jag tror att slutsatsen var att det inte fungerade. Det avgörande var till slut efterfrågenivån.

Jan Ericson frågade om synen på stödet ifall priset fortfarande var så högt. Jag har inte funderat på det. Men jag har svårt att se att kontinuerlig subvention av elanvändning vid fortsatt höga elpriser och med de belopp som det handlar om skulle vara en möjlig strategi. Då finge man nog satsa rejält på å ena sidan produktionssidan och å andra sidan spara, för att hantera det hela.

Jag vill understryka att jag inte alls tar ställning till exakt vad man hade kunnat göra i stället. Jag har förståelse för att man behövde upprätthålla efterfrågan i ekonomin. Men det finns mycket annat man kan göra för att upprätthålla efterfrågan. Vi har inte pratat om sänkt matmoms, men det hade också varit en möjlig åtgärd. Matpriserna har också stigit. Det finns alltså mycket man hade kunnat göra. Att kontinuerligt subventionera elpriset tror jag inte är en fungerande modell.

När det gäller information är det som jag uppfattar det ändå ett offentligt beslut man har fattat om att utforma de här elstöden. I och med att man har fattat det på det sättet att folk inte har möjlighet att avsäga sig stöden är det möjligen mer problematiskt att dela ut det. Det hade man kunnat fundera över. Var det enda sättet att gå fram på? Normalt vill vi ju kunna se vart pengarna, de offentliga medlen, går.

Som jag sa påminner diskussionen mig om den, som jag tidigare deltog i, om EU:s jordbruksstöd. Man ville inte att det skulle vara möjligt att följa upp vem som fick de stöden. Man ville nämligen inte ha den politiska diskussionen.

Finansminister Elisabeth Svantesson: Jag ska bara säga kort till rådets ordförande att skillnaden där är att det inte är skattemedel som betalats ut. Det är elkonsumenternas egna pengar som går tillbaka via kapacitetsavgiftssystemet. Det kan man naturligtvis ha olika åsikter om. Men det är inte skattemedel på det sättet. Det är alltså lite svårt att jämföra med EU-bidrag. Det är min bestämda uppfattning. Men jag har respekt för att många här inne ser det på ett annat sätt.

Vice ordföranden: Tack ska ni ha! Vi har kommit till punkten där jag har fått äran att avsluta mötet. Å finansutskottets vägnar vill jag tacka för den här öppna utfrågningen om *Svensk finanspolitik 2023*. Vi vill tacka finansminister Elisabeth Svantesson, Håkan Jönsson från Riksrevisionen och framför allt Lars Heikensten och Finanspolitiska rådet, som återigen har producerat en rapport som vi i finansutskottet läser från pärm till pärm. Jag vet att man läser den lika noggrant på Regeringskansliet.

Det är en viktig del av svensk demokrati att vi har ett råd som ger synpunkter, kommer med kritik och lyfter upp nya frågor för oss att diskutera. Rapporten finns på Finanspolitiska rådets hemsida. Alla som tittar på tv-

sändningen kan läsa den. Det är en bra lektion i finanspolitik som man kan ha mycket nytta av.

Lars Heikensten från Finanspolitiska rådet har också gett oss i finansutskottet en generös uppmaning: Om vi har åsikter och idéer när det gäller saker som kan förtjäna ytterligare granskning eller som vi tycker att de ska titta extra mycket på är vi välkomna att komma med förslag. Vi bestämmer inte vilka granskningar Finanspolitiska rådet gör. Men om vi har idéer är det möjligt att spela in dem.

Med det vill jag tacka för dagens utfrågning. Vi kommer tillbaka, för det här är återkommande.

(Applåder)

BILAGA

Bilder från den öppna utfrågningen

Bilder som visades av Lars Heikensten

Svensk finanspolitik 2023

11 maj 2023

Lars Heikensten, ordförande

@finpolradet
www.fpr.se

1

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Huvudbudskap

- Ramverket följs men det finns brister i redovisningen
- Rimlig finanspolitik med hänsyn till inflationen
- Elstöden för stora, särskilt till företag
- Regeringen bör anta en tydligare roll i hanteringen av elstöd
- Finanspolitiken över konjunkturcykeln bättre än sitt rykte

2

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Kraftiga skiften och stor osäkerhet i Sverige och världen

- Dramatiska skiften. Låga räntor och snabb riskupbyggnad under lång tid. Därefter en pandemi. Nu hög inflation och inbromsande ekonomier.
- Bakom inflationen expansiv ekonomisk politik, uppdämd konsumtion och flaskhalsar. Rysslands invasion gjorde det värre. Fallande reala inkomster.
- Nyckelfrågan är inflationen. Om den kommer ner kan räntorna bli lägre och nedgången i ekonomin bromsas.
- Den vanligaste bilden just nu är en påtaglig nedgång i inflationen redan i år.
 - Stabila långsiktiga inflationsförväntningar och resultatet av lönerörelsen är betryggande
- Stora risker. Främst ihållande inflation. Finansiell instabilitet. Rysslands krig.

3

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Otydlig redovisning av finanspolitiken i BP23

- Oklart hur regeringen når sin bedömning av finanspolitikens inriktning
- Strukturellt sparande är den viktigaste indikatorn för överskottsmålet
 - Regeringens metodbyte försvagar strukturellt sparande med 60 mdkr 2023
 - Varken motiv för eller konsekvenserna av bytet redovisas
 - Det är anmärkningsvärt då tydlighet är en hörnsten i ramverket

4

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Ramverket följs men svårare avvägningar än vanligt

- De offentliga finanserna är starka i grunden.
- Sparandet och skulden i linje med ramverket.
- Utgiftstaket som andel av BNP i stort sett oförändrat.
- En bedömning ska också ske i förhållande till ekonomiska läget. Svårare än vanligt. Penningpolitikens och finanspolitikens behov drar åt olika håll.

5

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Finanspolitiken är rimlig med hänsyn till inflationen

- Politiken inkl. elstöd är neutral enligt regeringen. Något expansiv enligt rådet.
- Den svaga konjunkturen hade kunnat motivera en mer expansiv politik. Men stor osäkerhet.
- Politiken är rimlig; den höga inflationen får inte bita sig fast.
- Om inflationen faller och lågkonjunkturen fortsätter finns utrymme för nya åtgärder.

6

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Elstöden blev för stora

- Stor oro för elpriserna hösten 2022. Stigande räntor, el- och matpriser har pressat ner hushållens reala disponibla inkomster 2022 och hittills under 2023.
- Rimligt med visst elstöd, men prisstöd problematiska
 - Minskar motiven för anpassning och sparande
 - Särskilt viktigt på elmarknaden
- Elstöden alltför omfattande
 - Hellre mer av andra åtgärder, t.ex. stöd till utsatta hushåll och åtgärder för att förbättra ekonomins tillväxtpotential

7

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Vissa elstöd särskilt problematiska

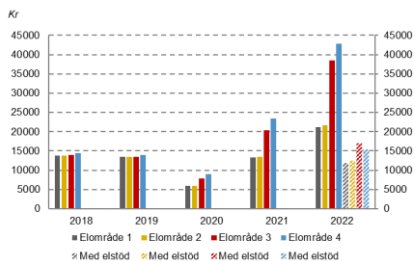
- Rådet kritiskt till stödet till hushåll för november–december 2022
 - Perioden täcktes av tidigare beslutade stöd
 - Priserna blev lägre än befarat
 - Svårt att förstå hur behovet av stöd bedömdes öka
- Stöden till företag ännu mer tveksamma
 - Företag har bättre förutsättningar att hantera ökade elkostnader
 - Storförbrukare har ofta långa fasta elavtal
 - Över ett förbrukningstak borde företag ha behövt styrka sina kostnader
- Återkommande stöd för höga elkostnader bör undvikas
 - Minskar incitamenten att spara el och effektivisera

8

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Elstöden, hög kompensation för elprisuppgången

Kostnad för elförbrukning, 20 000 kWh

9

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Regeringens hantering av elstöden bristfällig

- Politiska frågor har bollats mellan regeringen och myndigheter
- Regeringen behöver se över hur extraordinära kapacitetsavgifter ska hanteras i framtiden
- Viktigt att information om elstöden och deras mottagare är tillgänglig för granskning
 - Politiken ska vara tydlig, den ska kunna utvärderas och ansvar ska kunna utkrävas

10

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Finanspolitiken bättre än sitt rykte

- Erfarenheterna från 1970- och 80-talen minskade tron på aktiv finanspolitik
- Det finanspolitiska ramverket och den självständiga penningpolitiken ger bättre förutsättningar för aktiv finanspolitik
- Finanspolitiken har i regel bedrivits kontracykliskt
 - Både när den beslutades och när den granskas i efterhand
 - Få tillfällen med tydligt procyklisk politik
- Skäl till försiktig optimism kring finanspolitikens möjligheter att stabilisera ekonomin

11

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Huvudbudskap

- Ramverket följs men det finns brister i redovisningen
- Rimlig finanspolitik med hänsyn till inflationen
- Elstöden för stora, särskilt till företag
- Regeringen bör anta en tydligare roll i hanteringen av elstöd
- Finanspolitiken över konjunkturcykeln bättre än sitt rykte

12

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Kontakt

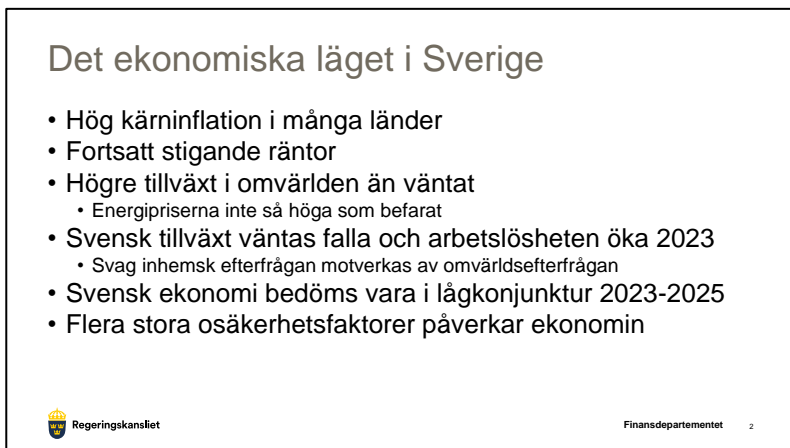
- Lars Heikensten, ordförande, 070-584 22 58,
lars.heikensten@fpr.se
- Göran Hjelm, kanslichef, 08-453 59 88,
goran.hjelm@fpr.se

www.fpr.se

info@fpr.se

13

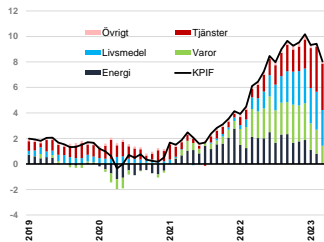
FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Bilder som visades av Elisabeth Svantesson

Inflationen fortsatt på hög nivå

KPIF och bidrag

Månadsdata. Årlig procentuell förändring och procentenheter.

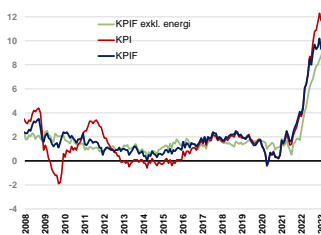

Källa: SCB

Regeringskansliet

Inflation i Sverige

Månadsdata. Årlig procentuell förändring.

Källa: SCB

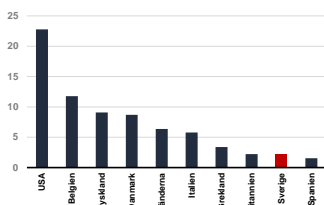
Finansdepartementet

3

Svenska hushåll är räntekänsliga

Genomsnittlig räntebindningstid

Antal år

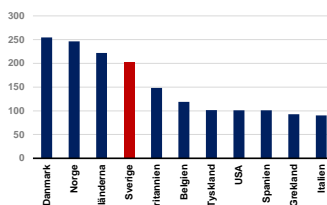

Anm: Genomsnittet avser perioden 2003-2013 för de flesta länder. Källa: Riksbanken

Regeringskansliet

Skuldkvot

Procent av disponibel inkomst

Källa: OECD

Finansdepartementet

4

BP23 är utformad för det här läget

 Regeringskansliet

Foto: Lars Thulin / Johnér

Återhållsam finanspolitik för att inte driva på inflationen

Stöd till utsatta hushåll och företag

Tillskott till välfärden

Nödvändiga prioriteringar av rättsväsende, försvar och klimat

5

Plan för finanspolitiken i svårt läge

Bekämpa inflationen och stötta utsatta hushåll

Återupprätta arbetslinjen

Strukturreformer för att få upp den låga tillväxten

 Regeringskansliet

6

Finanspolitiska ramverket

Rådets sammantagna bedömning är att finanspolitiken i både BP23 och VP23 var i linje med det finanspolitiska ramverket.

Rådet anser att omfattningen på den samlade finanspolitiken – inklusive kapacitetsavgifter och elstöd – var rimlig givet de risker som fanns för att den höga inflationen skulle bita sig fast.

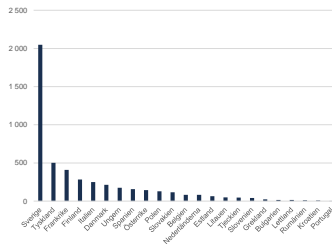
Beräkningsmetod

Regeringen borde både ha redovisat motiven till bytet av metod för att beräkna det strukturella sparandet och hur det påverkar reformutrymmet och finanspolitikens inriktning.

- Metodjusteringen infördes i juni 2022 med anledning av den höga inflationen, i syfte att ge en jämnare utveckling.
- Metodjusteringen påverkar bedömningen av sparandet under enskilda år, men inte det samlade budgetutrymmet för prognosperioden.

Avsevärt större flaskhalsintäkter i Sverige

Flaskhalsintäkter, 2021
miljoner euro

Regeringskansliet

Källa: ACER

Finansdepartementet 9

- Drygt 40% av de samlade flaskhalsintäkterna i EU betalades in i Sverige under 2021
- Under 2022 ökade inflödet av de svenska flaskhalsintäkterna till omkring 69 miljarder kronor
- Flaskhalsintäkterna uppstår pga. prisskillnader mellan elområden och ska oavsett komma elkunderna till del – ofta i form av investeringar men i nuläget möjligt även genom återbetalning direkt till konsument

Utformningen av elstödet

Rådet anser att elstöden till hushåll var för stora, att utformningen i vissa avseenden var bristfällig samt att de upprepade stöden skapar incitamentsproblem.

- Regeringen behövde förhålla sig till Svenska kraftnäts (SvK) ansökan för att stödet inte skulle bli försenat.
- Många hushåll drabbades extremt hårt – behövde få stöd på plats fort.
- SvK kan inte använda hela flaskhalsintäkten till investeringar.

Regeringskansliet

Finansdepartementet 10

Inför BP24

- Noggrann uppföljning av inflationsläget och situationen på elmarknaden.
- Utvärdering av de stöd till hushållen som betalats ut under 2023.
- Fokus på arbetslinjen och strukturreformer för att få upp den låga tillväxten.
- Översyn av det finanspolitiska ramverket inleds.

Finanspolitiska rådets årliga rapport

Finansutskottet 11 maj

Finansminister Elisabeth Svantesson

2020/21:RFR1	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om den aktuella penningpolitiken den 20 oktober 2020
2020/21:RFR2	SOCIALFÖRSÄKRINGSUTSKOTTET Uppföljning av tillämpningen av gymnasireglerna
2020/21:RFR3	NÄRINGSUTSKOTTET Sveaskogs samhällsuppdrag om markförsäljning – en uppföljning
2020/21:RFR4	NÄRINGSUTSKOTTET Artificiell intelligens – Möjligheter och utmaningar för Sverige och svenska företag
2020/21:RFR5	TRAFIKUTSKOTTET Punktlighet för persontrafik på järnväg – en uppföljning
2020/21:RFR6	SOCIALFÖRSÄKRINGSUTSKOTTET Digitalt seminarium om uppföljningen av tillämpningen av gymnasireglerna den 26 november 2020
2020/21:RFR7	MILJÖ- OCH JORDBRUKSUTSKOTTET Lantbrukets sårbarhet – en uppföljning
2020/21:RFR8	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om finansiell stabilitet – Risker i kölvattnet efter covid19-pandemin
2020/21:RFR9	SOCIALUTSKOTTET Digital offentlig utfrågning med anledning av Coronakommissionens delbetänkande om äldreomsorgen under pandemin
2020/21:RFR10	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om den aktuella penningpolitiken den 16 mars 2021
2020/21:RFR11	CIVILUTSKOTTET Uppföljning av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter – hur har lagen fungerat för resenärerna?
2020/21:RFR12	TRAFIKUTSKOTTET Offentlig utfrågning om järnvägens punktlighet
2020/21:RFR13	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om Riksbankens rapport Redogörelse för penningpolitiken 2020
2020/21:RFR14	MILJÖ- OCH JORDBRUKSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om rapporten Lantbrukets sårbarhet – en uppföljning
2020/21:RFR15	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om Finanspolitiska rådets rapport Svensk finanspolitik 2021
2020/21:RFR16	SOCIALUTSKOTTET Digital offentlig utfrågning om sjukdomen ME/CFS och infektionsutlöst trötthetssyndrom
2020/21:RFR17	KONSTITUTIONSUTSKOTTET Nyheter i sociala medier – en forskningsöversikt av användning och effekter ur ett medborgarperspektiv

2021/22:RFR1	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om den aktuella penningpolitiken den 19 oktober 2021
2021/22:RFR2	SOCIALUTSKOTTET Socialutskottets offentliga utfrågning om precisionsmedicin
2021/22:RFR3	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om finansiell stabilitet – Sårbarheter och motståndskraft i ekonomin i ljuset av ökande skulder hos hushåll och kommersiella fastighetsföretag
2021/22:RFR4	FINANSUTSKOTTET Utvärdering av Riksbankens penningpolitik 2015–2020
2021/22:RFR5	FINANSUTSKOTTET Evaluation of the Riksbank's Monetary Policy 2015–2020
2021/22:RFR6	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om den aktuella penningpolitiken den 3 mars 2022
2021/22:RFR7	ARBETSMARKNADSUTSKOTTET Uppföljning av nyanländas etablering –arbetsmarknadsstatus med särskilt fokus på kvinnorna
2021/22:RFR8	KONSTITUTIONSUTSKOTTET Uppföljning och utvärdering av tillämpningen av utskottsinitiativ
2021/22:RFR9	KULTURUTSKOTTET Uppföljning av delar av den svenska friluftslivspolitiken
2021/22:RFR10	NÄRINGSUTSKOTTET Innovationskritiska metaller och mineral – en forskningsöversikt
2021/22:RFR11	SOCIALUTSKOTTET Hälsa- och sjukvård för barn och unga i samhällets vård – en utvärdering
2021/22:RFR12	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om AP-fondernas placeringar av buffertkapitalet i pensionssystemet den 26 april 2022
2021/22:RFR13	FÖRSVARsutskottet Sveriges deltagande i fem internationella militära insatser – en uppföljning av konsekvenserna för den nationella försvarsförmågan
2021/22:RFR14	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om Finanspolitiska rådets rapport Svensk finanspolitik 2022
2021/22:RFR15	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om Riksbankens redogörelse för penningpolitiken 2021 den 10 maj 2022
2021/22:RFR16	SOCIALUTSKOTTET Offentlig utfrågning om svensk och europeisk cancerstrategi
2021/22:RFR17	TRAFIKUTSKOTTET Transportsektorns klimatmål

2021/22:RFR18 KULTURUTSKOTTET
Kulturutskottets öppna seminarium om uppföljning av delar av den
svenska friluftslivspolitiken

2022/23:RFR1	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om den aktuella penningpolitiken den 20 oktober 2022
2022/23:RFR2	FINANSUTSKOTTET Översikt med internationella exempel på uppföljning och utvärdering av centralbanker
2022/23:RFR3	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om finansiell stabilitet i svensk ekonomi i ljuset av hög inflation och högre räntor
2022/23:RFR4	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om Riksbankens årsredovisning 2022 och det senaste penningpolitiska beslutet från februari 2023
2022/23:RFR5	FINANSUTSKOTTET Utvärdering av penningpolitiken 2022